

ASMODÁJ

ÍRTA:

Dr. SINGER LEÓ

MULT ÉS JÖVŐ KIADÁSA

DR. SINGER LEÓ

ASMODÁJ

DRÁMAI KOLTEMÉNY
HÁROM FELVONÁSBAN.

II KIADÁS.

BUDAPEST, 1922.
MULT ÉS JÖVŐ KIADÁSA.

Előadás és fordítás jogát fentartja a szerző.

Nagy és Kertész nyomda I. arczag.

*Édes jó anyámnak
hálás szeretettel.*

SZEMÉLYEK :

SALAMON : a zsidók királya. .

BATSÉBA : anyja.

ABISÁG : szerelmese.

ADONIJA : féltestvére, Divid és Chaggit fia.

BENAJA í hadvezér

AZARJA : bíró.

ADONIRAM : főügyelő a közmunkák felett.

ACHISAR : főügyelő a nők felett,

JEHOSAFAT : kanczellár.

ACHIJA : író.

CADOK : főpap.

ZABUD : Nátán fia, pap, a király barátja.

JOAB : vezér.

ASMODÁJ : a szellemek királya

LILIT : az éj királynője, a II. felvonástól Fáraó leánya.

OREG HALÁSZ.

Tudósok, Bölcsék, Vének. Egyik asszony. Másik asszony. Bohóc.
Nép. Lányok. Katonák. Ajtónálló.

SZIN.

A I. és II. felvonás. Trónterem a királyi palotában. Három bejárattal. Balról a király, jobbról a nők lakosztálya. A háttérben bejárat kívülről. Egy részen elválasztva, úgy, hogy az egyik terme mintegy váróterme a trónhoz kerülőknek. A másik részben Salamon pompás trónja.

A III felvonás. Nagy virágos kert a királyi palotában a női lakoldalán, honnan széles sétányok vezetnek a széles köröndre, a kert közepén nagy halastó.

I. FELVONÁS.

I. JELENET.

Salamon, Batseba, Abiság.

SALAMON: Ó mit kívántok lelkem hölgyei?

BATSEBA: Beteg vagy, mondja orvosod, pihenj!

ABISÁG: Ne fáraszd oly sok munkával magad!

BATSEBA: Halaszd el most a nagy tanácskozást.

SALAMON: Anyám, ne kérd, mert tenni nem fogom.

Betegnek mond az orvos, mert nem ért.

Egyetlen tagja testemnek se fáj,

Nyugodt lehetsz, ne aggódj, jó anyám!

BATSEBA: Az arcod most is pirban ég, fiam.

ABISÁG: Beszéded is oly izgatott, heves.

BATSEBA: Tedd meg kérésemet!

SALAMON: Ne kérj anyám!

BATSEBA: Sürgős ügyek, mondják tanácsosid,

Nem várnak rád, csend béke mindenütt.

SALAMON: Ahhoz, bocsáss, nem értesz. jó anyám.

A szörnyü csend viharak a jele.

BATSEBA: Fogadd fiam, szüléd komoly szavát.

SALAMON: Mondotta ezt fiad s nem a király.

ABISÁG: Felség, fogadd szerény szolgád szavát.

Oly szívesen, mint nyújtja azt neked.

SALAMON: Mióta kérsz, szerény leány, jogot

Részt venni az országnak dolgiban?

ABISÁG: Tréfálsz velem, király, nem kérek én

Magam részére semmilyen jogot,

Felséges jó anyád félt oly nagyon,

Ki szivén hordta mindig üdvödet,
 Aggodik érted, mert nagyon szeret.
 Jer, jó uram, majd szórakoztatunk.
 Királyném mondja, hogy örökre gyul!
 Fájdó szived, ha körödben vagyunk.

SALAMON: Örül, ha ráér és örülni tud.

Anyám, Abiság, ne gyötörjeteK.
 Mikor magammmal vivom a csatát,
 Magányomat vinném közétek is.
 De mért komolyra fogni itt a szót
 Mindenre megjön a kellő idő,
 Hisz az időnek tengerébe oly
 Sokszinü és számos patak folyik,
 Helyet nyer benne mind s meg nem telik.

BATSÉBA: Beszéded oly komoly, rideg, csodás.

SALAMON: Hisz mondtam, csak tréfa volt, ne félj.

Ki tréfából komoly, még nem beteg,
 De megbocsássatok, vár a tanács.

BATSÉBA: Hiszem, mert mondod, édes jó fiam,
 Hiába jöttem s ez elég nékem.

ABISÁG: Uram, királyom, tedd meg kedvéért.

SALAMON: Gyűlés után beszélgetünk megint.

BATSÉBA: Üdv hát, fiam! (*El*).

ABISÁG: Üdv és erő! (*Női lak felé el*)

SALAMON: Viszontlátásra, drága hölgyeim!

Ajtónálló! hívjad tanácsosim!

II. JELENET.

Salamon. Tanácsosok.

TANÁCSOSOK (*hódolattal*):

A bölcsnek üdv, királynak jó erő!

SALAMON: Boldogság néktek hü vezéreim!

Foglaljatok helyet, későre jár.
Rövid jelentést várok tőletek !

(Tanácsosokrangszerintleülnek. Salamon Cadoknakint.)

CADOK : Az Isten áldja a tanácsulést,
Jó hírrel kezdem én. A szentély áll.
S varázshatása máris látható.
Mióta ő, a szent dicső nagy Ur
Ez áldott földre küldé Izráelt,
Nem volt e nép oly szent és ájtatos,
Megihleté az Urnak szelleme.

Te tetted azt, boldog lehetsz, király.

SALAMON : Boldog vagyok, ha boldog minden itt.

Mondd kancellár, befolyt-e a tized ?

KANCELLÁR : Befolyt és rögtön kiutaltatott.

SALAMON : Kik értünk élnek, jól is éljenek.

Az élet jó, ha megvan mindenünk.

Nem élet az, hiányt ha szenvedünk,

S ti boldogok, nektek nem kell egyéb ?

Kancellárom, beszélj, hogy áll a tár ?

KANCELLÁR : Felség, a kincstár állapota jó.

Chiram, a cór király beküldte mind

A négyszáz kikkar vert aranyrudat,

Eczjón Géberből hozták a hajók

Sértetlenül ezer veszély közül.

SALAMON : Ó csattogó szárnyak hazája te,

Gyékényhajód még messze tengeren !

KANCELLAR : Kereskedelmi nagy hajóink is

Jaffába tértek bőven megrakodva

Műszerrel, kincsel, élelemmel is.

Szerencsésen leküzdték a vihart,

Kincstárunk telve és a nép fizet,

Lerója pontosan a sok adót.

Téged segít az Ur, boldog király !

SALAMON: Bocsáss kenyért a vizre és idők
Multával sokszorozva visszajő.

A holt anyagból vert nehéz hajó
Leküzdte a vihart, helyére ért.

Az élő ember küzd és dolgozik
Verejtékével sok veszély között,
Azért, hogy pontosan fizesse le
A rászabott adót. S boldog legyek?
Adoniram, van mit jelentened?

ADONIRAM: A gabna érik. zöldel a mező,
Virul a narcisz, szőlő és olaj.

A munka megy, s a nép elégedett,
A sok barbár robotban dolgozik,
Megszokták az igát s testvéreink
Közül is számtalan jelentkezett.

A munka sok, a barbár meg kevés,
Itélj, vegyünk népünk közül valót?

SALAMON: A munka sok, a barbár meg kevés.

S a nép kenyérért rabmunkára vágy,
Megérzi mind, rabok, függők vagyunk.
A szolgaság? — szerintünk egyre megy,
Az éhségtől elfult a jaj s a könny.

Rabszolga nép-e Izráel. avagy
Házban született? Prédává mért legyen?
Igába népem én nem engedem.
Szabad legyen e hon minden fia,
Szabad szél lengjen a szabad hazán!

Mind *(lelkesülten)*: Éljen hazánk, éljen a bölcs király!

SALAMON: No lám, hogy viszlek mind a légbe fel!

Szabadság kell a népnek, nem kenyér,
Adót izzad s robotba menni kész.

S a nép elégedett? Azarjá szólj,
Az éhes nem rabol, boldog talán?

AZARJÁ: Ó féken tartja azt a hit s erő!

Az országban csend, béke mindenütt,
 Veszélytől biztos a vagyon, személy.
 Sehol erőszak, romlás, pusztítás
 Szavát az utcán nem hallatja nép,
 Törött nádat nem tör, nem is beszél
 Es pislogó kanócot el nem olt.
 Nincs büneset most egyen kívül, mely
 Igazságos ítéletet tőled kíván.
 Egy gyermekért eseng itt két anya.
 Te bölcs szemed ítélje: melyiké.

SALAMON: Bölcs szem s igazság, ó ha tudnátok
 Egymástól mily távolra estenek.

AZARJÁ: Felség, a két asszonyt behivjam-e?

SALAMON: Vagy úgy? Hogy is volt, jól hallottam-e,
 Egy gyermekért eseng itt két anya?
 Ugy van? Hivasd be hát, hadd jöjjenek!

III. JELENET.

Előbbiek. Egyik asszony. Másik asszony.

Ajtónálló *(bevezeti a két asszonyt, a gyermeket a zöld
 asztalra teszi):*

AZARJÁ *(az egyikhez):* Beszélj te, add elő kérésedet,
 Igazságos király hallgatja azt,

EGYIK ASSZONY: Felséges ur, igazságos király!

En meg ez asszony egy házban lakunk.

A nagy lakásban ők, mert gazdagok,

Mi egy zugban, szegények mert vagyunk.

Kilenczen voltunk együtt, amikor

Az angyal újra bekopogtatott.

Nem szivesen jött bár, de mi, uram

Meg én oly szivesen fogadtuk őt,

O volt a nyolcadik gyerek; szegény *(sír)*

BENAJA : Ugy szívhez szól, olyan szépen beszél.

EGYIK ASSZONY : Az angyal utban volt, betért tehát
A szomszédhoz a nagy lakásba is,
Régóta várták első gyermekük.

AZARJÁ : Gyorsabban asszony, csak kurtán beszélj !

EGYIK ASSZONY : Siessek, főúr, nézd el, nem tudok,
Ugy volt, hogy az ő kisfiuk gyenge
Legény volt s harmadnapra, hogy megjött,
Eltávozott még csendesebben, mint,
Hogy érkezett. Nem is tudtam voln' meg
Ha nem találom másnap reggel ott
Az én ágyamban, kis fiam helyén
S rongyában a halottat. Istenem !
Nem mondhatom a kint, szívembe mely
Nyilalt, midőn kicsiny hideg kezét
Megérintette a kezem. Fiam,
Kiálték, felvevém, dédelgetém,
Hideg testét hiába dörzsölém.
Hiába, fel nem ébredett s olyan
Hamar ilyen soványka lett szegény !

SALAMON : (*bosszusan legyint*):

Ertem meghalt s aztán ? gyorsan beszélj !

EGYIK ASSZONY (*folytat, a*):

Ágyból kelék s betértem egyszer a
Szomszédhoz, hol nagy sirva ott lelém
Az én élő, kicsiny fiam. Fiam !
Szívem verése is elállt, mikor
Pufók kis arcát látta két szemem.
S csak otthon tért magához az eszem.
Most is józan vagyok s megeskűszöm,
E gyermek az enyém, az én fiam !
Add vissza nékem az én kis fiam !

AZARJÁ : Elég ! te, másik asszony, szólj te is !

MÁSIK ASSZONY : Bocsásd meg, felség, hogy eléd jövék.

De lásd, e koldus kéri gyermekem.
 Én hordtam őt és szörnyü kinnal is,
 Tanum egész ház, hogy én szültem őt.

SALAMON: Most még ez is egy óráig fecseg.

MÁSIK ASSZONY: Hozasd, király, eléd a kis fiut,
 Tekintsd az ajkát, orrát és szemét
 Nézd, hogy mosolyg rám, hogy, nevet, király,
 E gyermek a tanum, hogy az enyém,
 S mert az övét elvitte a Halál,
 Enyémre vágy e kapzsi asszony itt,
 Pedig van néki hét szép gyermeke,
 Nekem meg egy volt . . . van, e kis legény,

SALAMON: Elég, minek a sok beszéd.

Benaja, vágd ketté a kis fiut
 S add mind a két anyának a felét!

TANÁCSOSOK (*elszörnyülködve*): Felség! Király!

SALAMON: Eredj! Jobb a Halál
 Nagy napja, mint amely a világra szült.

EGYIK ASSZONY (*kezeit tördelve*):

Felséges Ur! Mit mondtál, irgalom!
 Főur, ne vágd szét, inkább odadom
 Zsivány rablónak édes gyermekem!
 Főur, ne vágd, kegyelmezz Istenem!

MÁSIK ASSZONY: Igazságos király! Enyém ha nem
 Lehet, legyen kettőnké. senkié!

AZARJÁ (*megindultan, majd a királyra, majd az
 Egyik asszonyra néz*):

E gyermek anyja, asszonyom, te vagy!

BENAJA (*a gyermeket odaadja az Egyik asszonynak*):

Szived szavát váltotta ki a bölcs,
 Vedd gyermeked! Te másik meg lakolsz!

EGYIK ASSZONY: Hálám neked király! Édes fiam!

MIND: Éljen soká a bölcs király! Éljen!

SALAMON: Hogyan? Hát ez a böcseség szava?
 Unottságom sivár kiáltását
 Még bölcsnek hirdetik. Oszoljatok,
 Ha máris megbomlottatok. Vagy ne,
 Benaja és Zabud, ti várjatok,
 Ti bennetek tán lesz ész s öntudat! (*Tanácsosok el*).

V. JELENET,

Salamon, Benaja, Zabud.

SALAMON (*folytatva*): Beszédem van veled, Nátán fia.
 Apád próféta szellemét talán
 Örökbe vetted és tanácsot adsz!
 ZABUD: Bár a fia, próféta nem vagyok,
 Gyarló szolgád szádról a szót lesi.
 SALAMON: Barátom vagy és nem tanácsosom,
 Nem szolgám vagy, de lelkem jobb fele.
 Hallottátok, betegnek mondanak?
 ZABUD: Hallottam róla, — s fájdalom — ne vedd
 Zokon, gyűlés alatt láttam jelét
 És kérlek én is, hogy kissé pihenj!
 SALAMON: Hagyd el, míg a teste megbirja azt,
 Pihenni a királynak sem szabad.
 Mert nem testem, de lelkem vonszolom.
 ZABUD: A lelket vonszolod, te bölcs király?
 SALAMON: Ugyan hagyjátok már e jelzőt el,
 Undor fog el, ha hallom ezt a szót,
 Már annyiszor megtiszteltek vele.
 Ne lépj te is a hízolgók közé!
 BENAJA: Uram, király, e név közszólássá,
 Mint közmondássá — minden bölcs szavad.
 Lángelméd terhe ez, viseld tehát
 Jogos tudattal és ezért ne kérd,

— Őszinte szót, ha hallani kívánsz, —
 Hogy lelkünknek igaz csodálatát
 Magunkba fojtsuk, öljük teljesen.

ZABUD : Én hizelegni néked nem tudok,
 De ami sokkal jobban érdekel,
 Beteg, ha nem vagy, mondd : mi a bajod ?

SALAMON : Boldogtalan vagyok, de nem beteg ?
 S ha ez betegség, — van ép köztetek ?

BENAJA : Boldog vagyok, ha tégedet, király,
 Vignak s lelked boldognak mondhatom,
 Szivemnek dobbanása a tiéd
 És benned népemé. Ha azt tudom,
 Hogy érted s érte mindent megtevék,
 Boldog vagyok. Ha felhő is borul
 Fejem fölé, napod sugára von
 Lelkembe újra fényt, derüt. De most . . .

SALAMON : Hagyd el Benaja, ismerlek, tudom
 Hogy hü érzésed őszintén igaz,
 De megbecsülni benned sem tudom.
 Az ebhüségben embervoltadat,
 Az énedet, magad veszited el.
 S ezt látom mindenütt, magamban is :
 A forma fojtja el a lényeket.
 Hüség — üres beszéd, — s kimondanom,
 Nehéz, mert fáj, — hiuság minden itt,
 Kutattam, mert szerettem a létet,
 Meguntam, mert nem leltem életet,
 Nem leltem üdvöt semmiben sehol,
 Egyáltalán nem is születni meg
 E földön az egyetlen üdv, öröm.
 S élveznünk ezt az egyet sem lehet.

ZABUD (*megdöbbenve*):

Ne mondd, fülemnek hinni sem tudok,
 Hisz bűn a szó, mit ajkad ejt, az ész,

Bűn Isten ellen is. Az unalom halál
S fásult tudása máris lázadás,

SALAMON: Nem értettél te sem, nem érzitek,
Hogy a magát megunó lélek is
Még élni vágy, sőt jobb életre vágy.
Nem érzitek, csak én hordom tehát
Magamban ezt a vágyat egymagam.
A keblem hallgatott miként a sir,
Bár régtől fogva nyög, lihegve ég.
De unom már hiu küzdelmemet,
Meguntam élni emberek között,
Kik földön járnak a fejükkal is
S maguk tépik le a nagy gondolat
Magasba vágyó röpke szárnyait;
Akik vakok, világos nappal is
Csak imbolyogva járnak utjukat,
Pókhálót szőnek s ezzel leplezik
Hogy meztelen s hiu az ész s erő.
És azt hiszik, hogy életmű az is,
Ha elfogják a kis legyet vele.
Kik emberéletet öntudatlanul
Békókban élnek végig boldogan,
Kik nem sejtik, nem érzik, hogy régtől
Előre megszabott korlátok közt,
Szűk térben és időben érzenek,
Akarnak és cselekszenek — hiún.

ZABUD: A nagyság átka és fényárnya ez,
Azért érzed magadban és magad.

SALAMON: Nem érzi senki hát; hogy a lélek
Hazug játékot üz, ha boldognak,
Elégedettnek mondja az urát.
Bűnnek mondod az Isten ellen is,
Kinek lelkem mélyéből hódolok,
Hogy hiuságba ölni lényegem

Tovább már nem tudom, mert isteni.
 Az ész ellen, mivel beismerem
 Kétségbeesve, hogy eszem, — ha van, —
 A földhöz vonzza egy rejtett erő,
 Nem száll a mélybe, hogy kilesse azt,
 A mélység mondja: bennem ne keresd,
 Nem szállhatsz a magasba sem, mivel
 Azt mondja: üdvöd bennem sem leled.
 Azt zugja mind: ne mozdulj, ne haladj!
 Csak nézek, látok s nincs tanácsadó,
 Ki kérdésemre válaszolni tud.

ZABUD: Te mondod ezt, ki a magasba ülsz
 S hozzánk leszállsz, ki a lelkekbe látsz.
 Ki érti azt, mit a madár beszél,
 S tudod, mit mond a zörrenő levél.

SALAMON: Azt tartják róla szél mozgatja csak,
 A mindenség nyögése monhatom,
 Mert törvényhez van kötve szelleme.
 Lekötve ott is az erő. Hiú!
 Az élet mindenütt. Minden hiú!

BENAJA: Engedd meg, hogy mogmondjam én, miért
 Érzesz csak kint s üdvöd mért nem leled:
 Belőled nagy szellem tudása szól,
 Mely azt felejtí csak, hogy ember is.

ZABUD: S az embert vágya arra vonzza csak,
 Amiye nincs s meg nem ismerhetett.
 S minél többet lát, annál többre vágy,
 Minél magasb helyről tekint alá,
 Célját annál kevésbé éri el.

SALAMON: Hogy én feledtem embervoltomat?
 Építék házat, kertet ülteték
 Szereztem szőlőt, szántóföldeket,
 Gonddal neveltem rózsafáimat,
 Zsákszámra gyűjtöttem a kicseket

S szerezttem hozzá szolga népet is!
 S mi hasznát látom sok munkámnak itt?
 Verejtékemtől ázott földemet
 Majd itt hagyom én ép úgy, mint fiam.
 A föld marad, de népe változik.

ZABUD: S nem megnyugvás neked: utódaink
 Ott folytatják művünk, hol elhagyánk,

SALAMON: Hogy mások multján rágódjunk tovább,
 Mint a fogoly, másét költsük mi is
 A mult rögén, jelen göröngyein.
 A gerlice, a fecske és darú
 Megérzik, őrzi jöttük idejét,
 A gólya is tudja időszakát.
 Mi emberek vagyunk csak oly buták,
 Hogy nem tudjuk, mikor s miért jövünk.
 Mikor s miért megyünk, hová leszünk.
 Ember vagyok csak, földből gyúrt cserép,
 Ha összetört, majd vesznek másikat.
 Hiuság minden, szerfelett hiu!

BENAJA: Nem nyujt-e még elég szépet neked
 A völgy pázsitja, bére kopár foka?
 Madár dalában sem lelsz már gyönyört,
 Amellyel lantod versenyt énekelt?
 Nem boldogít költészet, szerelem?

SALAMON: Hallgattam bár leány s madár dalát
 Galambbugást, pacsirtaéneket,
 Méhzümmögést, verébcsiripelést,
 Hogy mért ordít a vad, süvít a szél,
 Am éltem üdvét, titkát nem lelém.
 Magamba szívtam rózsák illatát,
 Megizleltem a méz minden fajtát,
 Kisérleteztem csábanyaggal is.
 Megismertem a női szenvedélyt

Megízleltem leányajak hevét.
 Láttam vágyat, mikor csírázott és,
 Mikor legédesebb volt, hogy veszett,
 A mézbe mindig több méh ful bele,
 Mint az ecetbe. Boldogságomat
 Sosem lelém. Hiuság mindenütt
 Hiuság minden, minden elmulik!

ZABUD: A fű elszárad, szintugy a levél,
 Az Ur, az Eszme csak örökvaló.
 Ki benne hisz, repül csak szárnyakon,
 Keresd lelked hitében üdvödet!

SALAMON: Az üdvöt abban sem kereshetem,
 Hisz az időknek végtelen kicsiny,
 Mulandó porszeme vagyok csupán.
 Aztán meg az Idő meg én örök
 Ellenségkép egymást ütik agyon.

BENAJA: Ne hidd, mig a világ, él a neved,
 Nem áldozik le többé a napod,
 Mert alkotásod egybeolvasztá
 Dicső multaddal az örök jövőt,
 Már áll a mű, az urnak temploma,
 Lényed valóját fennen hirdeti.

SALAMON: Boldog lehet talán, ki tudja azt,
 Hogy alkotása isteni s övé.
 En azt sem mondhatom, hisz Asmodáj
 S a szellemek nyujtottak ott segélyt,
 Bár szolgámmá tevém, hatalmas ő,
 En semmi sem vagyok, ő óriás!

ZABUD: Legyőzted őt, a szellemóriást.
 Remélve küzdj és győzni fogsz megint.

SALAMON: Remélj, mi a remény? csak oly öröm,
 Mely jönni fog és boldogságra vár.
 Csak játék, álom, szappanbuborék,
 Csalkép, olyan mint a hulló levél:

Nyáron szél tépi, hernyó rágja le,
 Ősszel pedig magától hull le mind.
 Egyszer reményünkben csalatkozunk,
 Máskor meg abban, amit elnyerénk.
 Az élet is csak folytonos csalás
 Hiú e test, hiú a lelkem is.
 Meguntam mindent, mindent gyűlölök,
 Jó emberek, már nem bírom tovább.

ZABUD : Unsz már mindent, nincs már mért küzdened ?

Te, Izrael legelső embere,
 Te vagy hívatta néped elveit
 Hírdetni s értük síkra szállani,
 Amíg a föld minden népének Ő,
 Az Egy lesz majd egyetlen Istene !
 Van célod is : az Erkölc, Eszme, Hit.
 Igazra, jóra, szépre ez tanít.

BENAJA : Te, Izrael legelső embere,
 Untad meg az élet küzdelmeit ?
 E kis maroknyi nép vitéz, nemes
 És öntudattal büszke szelleme
 Megvívta eddig még a létcsatát,
 Akarni tud, szívós természete,
 De száz ellenel kell harcolnia.
 E tejben, mézben gazdag szép hazát,
 Néped kívánja mind eltiprani.
 Ha dolgozol, ezerré lesz a száz,
 Van célod, nagy, nemes : élj népedért,
 Tedd még nagyobbá a mi szent hazánk !

SALAMON : Barátság, hűség, hit, nemzet, haza
 Kicsiny fogalmak a nagy mindenség -
 Előtt, eltűnnek benne mind. A lét
 Kicsiny és érzékelhető terét
 Nem tudja hagyni gyarlóságokat,
 Lehuz, levonz a föld : a gyengeség.

Uj eszmét adjatok és uj gyönyört!

ZABUD: Király megállj, az örvény szája int!

SALAMON: De mit tegyek, ha Isten elnyomott!?

BENAJA: Elég Uram, ne izgasd fel magad!

SALAMON: Elég? S ha mind utamba álltok is,

Tudjátok meg hát balga lelkűek,

Vastollal véssétek sziklába jól:

Korlátaim le kell már döntenem!

ZABUD: Falat, ki tör, tudod, kígyókra lel,

Király megállj!

SALAMON: Lelkem megáll majd ott,

Ha senki sem jó velem, -- hát maga

A por felett, felhők felé szállok.

Ahol megláthatom, mit tudni vágy

A szellemem. Vagy megtalálom ott

A célt, az üdvöt is, vagy elbukom.

Gyengék, gyávák, csalódtam bennetek,

Ha nem jösztek velem, hát menjetek!

ZABUD (*távozva*): A gondolat mélyébe szállsz. Gondold

Meg jól, hogy jutsz majd onnan vissza is.

Király, vigyázz! Az Eg legyen veled!

BENAJA: Azt mondta, hogy csalódott bennem is. (*El*).

VI. JELENET.

SALAMON: Elhagytak ők is, egymagam vagyok,

Hát menjetek ti is, barátaim.

Nem értitek a föld alapjait.

Hiszen mim van, ha nincsen mindenem?

A lant egy hurja még nem ad zenét,

Legfeljebb durva hangot ejt. Mi az?

(*Kivülről dörgő élienztés hallatszik, kitekint.*)

Mi zúg? A nép! A bölcsét élteti.

Kiálts dörén a néptömeg közé

S százszorta ostobább visszhangot ad.

(Kikiált): Hallgassatok! . . a zaj mindig nagyobb!
 Hozzád kiáltok ősök Istene!
 Avagy nem hallasz? Nem hallod a zajt?
 Megtébolyít e dörgő bárgyúság!
 Mért adtál észet, mért kell megtudnom azt,
 Hogy én is rab, én is bárgyú vagyok.
 Ha mindent látva semmit sem tudok,
 Vagy tévedek: Hallod szavam, nagy Ur!
 Ővd bennem hát, mi már-már elveszett:
 Hitem tebenned és magamban is! *(Zúgás)*
 Itt vagy! *(Körülnéz)*: Magam vagyok: Te, Istenem,
 Te zugsz? Csak lelkem, hallom, szellemem.

ASMODÁJ *(kívül)*: Engem hallasz király!

SALAMON: Hol vagy, ki vagy?

ASMODÁJ *(kívül)*: Hívtál, parancsolsz. Asmodáj vagyok.

SALAMON: Te, Asmodáj, te jössz, nem vagy siket?

Mit lelkem zúg magában, hallod azt?

Te istenem!

ASMODÁJ *(kívül)*: Szellem vagyok csupán.

SALAMON: Jer, had nézek szemed közé, mi az?

(Zúgás): Morogsz? Te is szabadkozol? Vagy úgy,

Vihar süvit tán kívül is? Te se

Szeretnéd a vihart, hiszen rokon

Lelkoddal a dühöngő zivatar?

Jer, kapj fel innen és vigyél a szél

Gyors szárnyain magasb légkörbe el,

A csillagok fölé! Mit késel még?

(Kinyitja az ablakot közben Asmodáj belép és a nyílt színen veszi magára Salamon maszkját):

Nem a vihar süvit, a nép tolong,

A bárgyúság dul künn és benn.

(Salamon visszafordul, megdöbbenve nézi Asmodájt, ki rögtön megszólal.)

VII. JELENET.

Salamon, Asmodáj.

ASMODÁJ: Hívtál, jöttem, kerestél, itt vagyok!

SALAMON: Mi az, ki vagy? Szemem, káprázol-e?

ASMODÁJ: Jól látsz, no ne mereszd úgy a szemed.

SALAMON: Szellem, előbb más volt ábrázatod?

Ördög, mi az, az én külsőmbé bujsz?

ASMODÁJ: Csodálkozol, hiszen csak a minap

Találkoztál velem, künn jártál ép

A parton elmerülve mélyen, én

Meg ott usztam a tenger felszínén,

Emlékszel-e, hogy kaptad el fejed?

Hahah! Külsődben voltam akkor is.

Bámulsz? Így szoktam megjelenni, ha

Az ember lelke hív s nem Istené.

Ördög, kígyó, szellem, manó, mindegy,

Minek mondasz. Lelked vagyok. Hallod,

Lelked vagyok s most mondd meg, mit kívánsz!

SALAMON: Te Asmodáj, az én lelkem! Nem áll!

Te Asmodáj, urad vagyok tehát!

ASMODÁJ: Ur vagy, nagy ur, hát ép azért beszélj!

SALAMON: A porba féreg, ha urad vagyok!

ASMODÁJ: Fölséges Ur, ne izgasd fel magad!

Maradj nyugodtan, csendesen beszélj.

SALAMON: Szellem, mi az, fellázadsz ellenem?

ASMODÁJ: Te ellened, ki voln' oly ostoba,

Mikor oly ellened van, mint magad.

SALAMON: Az Ur nevére, ki mindnyájátokat

Igámba hajtott, hódolj meg kutya!

ASMODÁJ: Te porszülött, ne emlitsd a nevét,

Kiben már nem hiszel.

SALAMON: Én nem hiszek?

Magasztos Isten, mindenség Ura!

Te csak tudod, hogy téged vártalak,

Hívó lélekkel hogy kutattalak !

Hiszek tebenned, hinni akarok !

Adj még erőt, hogy ezt az ördögöt

Varázsneveddel földre verjem itt !

(Előveszi a gyűrűt, megérinti vele Asmodájt).

Hódolj kutya ! *(Keblére ver és fáradtan a zsöl-
lére dől, Asmodáj is mindinkább megtörik és a*

*gyűrű érintésére lebukik. Mindakettő verejtékét
törli, szemközt néznek, néhány pillanatnyi csend*

után Salamon gyengébben szólítja meg) :

SALAMON : Kigyó, most már beszélj !

ASMODÁJ : Kigyónak mondasz, hizeleg neked,

Hogy a szellem hódolni kénytelen

S hasán csuszik feléd. De ugy látom,

Ugyan megizzasztott a hősi tett.

SALAMON : Csak gyengeség, betegnek mondanak.

ASMODÁJ : Beteg lelked hideg verejtékét

Töröltem hát le az előbb, az más !

SALAMON *(szelidebben)* : Felelj hát rendesen !

ASMODÁJ :

Azért jöttem.

Hisz, azt hittem, beszélgetésre hívsz,

Nem mint eddig és mostan is tevéd,

Igy csak szolgává tennéd szellemem.

Nyiltan csupán, mint egyenrangu fél,

Mint szellem, lelked mása szólhatok.

SALAMON : Ha szolgám nem vagy, vagy feloldalak :

Szolgálatomra mért is állnál,

Kérdéseimre nem voln' válaszod.

ASMODÁJ : Mondd meg, mi az, mit látni vágy szemed,

Mit tudni vágy rajongó szellemed :

Am ha az Ur nevében szólsz tovább,

Csak kénytelenség lesz a válaszom

S tudásomat el, nem árulhatom.

SALAMON: Én kérdelek, te csak felelj, kérdem:

Honnan jövök, tudod?

ASMODÁJ:

A semmiből.

(A további beszélgetés alatt Asmodáj mindinkább erőre kap Salamon felett, mindjobban kiegyenesedik, felemelkedik, majd Salamonnal szemben ül).

SALAMON: A semmiből csak semmiség jöhet.

Mivé leszek?

ASMODÁJ: Ugyancsak semmivé!

Semmik vagytok, semmi a művetek.

SALAMON: Mi semmi volt, lehet csak semmivé.

Mondd, hol vagyok?

ASMODÁJ:

Hiuság a hazád.

SALAMON: Valót mond hát a lázas képzelet,

Valót tudásom, s hinni nem merém.

Érzem, tudom, hogy Isten észet adott,

Hogy alkotásiban meglássam őt,

Az istenit, kerestem mindenütt:

Láttam sokat és mindenben nagyot,

Majd jól megnézve, törpe lett a nagy,

Gyarló eszemmel nem láttam csodát.

Érzem, tudom hogy semmit sem tudok,

Ahol voltam, s ami vagyok, leszek

Mind semmiség. És hogy van mégis az:

Érzem, gondolkodom. cselekszem is?

ASMODÁJ: Ezt lelked mondja, mely nem porszülött.

Érzel, mert szellemed s erőd nagyobb,

Mint aminőhöz porhüvely szokott.

Gondolkodol, mit nem mindenki tud,

Belátod azt, hogy tudni nem lehet

S ez már tudás. Ezért vagy bölcs, tudós!

Mi kell egyéb? Mert hogy cselekszel is,

Azt nem hiszem, mert ember vagy csupán.

SALAMON: Ha por vagyok, lelkem mért isteni?

Ha több vagyok, mért gátol a hüvely ?

Tudásom mért csak sejtelem ? Mi az,

Mit nem tudok ? Beszélj világosan !

ASMODAJ : Ülj vesztegen s gyönyörködjél, ha tudsz,

Elméd csaló sejtésiben. Különb

Vagy bár, mint többi embertársad itt,

A sorsod csillogó, — mégis nyomor.

Fényt szór az elméd, villog is tüze,

Azt hinnéd, égi fény, — csak szalmaláng.

Azt mondom mégis, ülj csak vesztegen ?

A végtelent meg nem találni kín,

De már sejtése is kéjes gyönyör,

Melytől betelhet leghőbb vágyad is.

Elégedjél meg nyugton ennyivel,

Tudás, gyönyör nem embernek való.

SALAMON : Ülj vesztegen, könnyü azt mondanod.

Tudást kerestem, — csak a lánc csörög,

Üdvöt kerestem, — sárszag csap felém.

Isten segits !

ASMODAJ : Nem hallja láncodat,

Isten ! Nem ért, de én megértelek

Port érez lelked is, mint az enyém,

Erzi rabláncait, szabadba vágy,

Üdv kell neked, nem éred el szegény,

Légy ember csak az emberek között.

SALAMON : Tetem, hová csak hálni jár az ész,

Vak, bárgyu és siket, mint a tömeg,

Csak szolga, kit a sorsnak kénye vet,

Csak báb, mely nem tesz, nem gondolkodik.

Szellem, mást mondj, ha tudsz, ezt nem teszem.

ASMODAJ :

Mást mondjak ? Hm. Bölcs vagy nagyon, király,

Mit lelked óhajt, én ajánljam azt :

Hogy sorsodon magad miként javits,

Hogy isten ellen mint kell küzdeni.
 S a harcba ugy-e engem küldenél,
 Hadd higgye Ő, én küzdök ellene,
 Azért mondod, hogy lelked nem vagyok.

SALAMON: Hallgass kigyó! Ki sértené az Urt,
 Nem harc az Ur ellen célom nekem.
 Hiszen részének érzem magam.
 De mit tudok, valóság is legyen.
 Korlátlan ur legyek magam felett,
 Ki lát, ki tud és istenit terem.

ASMODAJ: Tehát csak nélküle s nem ellene,
 Azt meg kell adni, pontosan beszélsz,
 Korlátlanságra vágyol: Légy elébb
 Tökéletes! Valljad be nyiltan, hogy
 Mit tettél eddig boldogságodért,
 Hogy ur lehess, nagyobb a többinél:
 Bilincsre vertél érte másokat,
 Tudásod, hogy növeld: megfékezésed
 Kéjért, üdvért sóvárgó vágyadat.
 Hogy hinni tudj: Gyarló tudásodat.

SALAMON:
 Azt mind tudom, azt mondd meg, mit tegyek,
 Hogy láthassam a multat és jövőt,
 Mit a mindenség meg nem sug nekem,
 Hogy megtudjam: miért s mi is vagyok.

ASMODAJ: Szellem vagy ember légy, de teljesen.
 Te tudni vágyol, — álmodol pedig.
 Tudás nem elmélet, — tapasztalat,
 Jövőt nem álmodni, csinálni kell.
 Ha gyenge vagy, kérd kölcsön öklömet,
 Es üss agyon minden elméletet,
 Almot, hitet, eszmét, illuziót,
 Mert mezbe öltik a rideg valót.
 De tépd ki őket tenlelkedből is,
 Mert vélők másképen. vagyis sehogy

Sem látod meg, mi a való s igaz.
 Ragadd meg a jelent, éld végig azt!
 Ha lelked szűk, tágítsd ki azt magad,
 Magadban dönts le a korlátokat,
 Véreddé tedd forraszd a vágyat,
 Akarj nagyon s a vágy magasba visz,
 Érezz nagyon, s lejutsz a mélybe is!
 Ha érzésedé lett a gondolat
 S mihelyst megérezéd, már akartad is,
 S mihelyst akartad, máris megtevéd,
 Nagyobb leszel és látni, tudni fogsz
 Multat feltársz s jövőt magad csinálsz.
 Alkotni fogsz, rányomhatod kezéd
 Lemoshatatlan bélyegét, jegyét
 A földre, népre, a világra is!
 Leheld a porba szellemed. Teremtsd
 Magad képére emberbábjaid
 S Isten leszel magad s a nép előtt!

SALAMON: Forró szavad hevíti lelkemet,
 Fojtó a lég, folytasd csak Asmodáj!

ASMODAJ: Fojtó, mert lelkedet kovácsolom.
 Tudnék én gyógyszert, amely életet
 Képes lehelni kőbe, fagyba is,
 Mely fellobbantja pislogó tüzed:
 Hogy érte bércre hágsz, örvénybe dölsz:
 A kéj, a mámor ez, az üdv, a nő!

SALAMON: A vágy tüzel, megyek szolgám, vezess!

ASMODAJ: Felséges ur vagy, modhatom hirály!

Utat mutassak, hogy a célt elérd
 S szolgádnak hívsz, a láncom csörgeted.
 Megint! Tovább is? Így nem alkuszunk,
 Elég tünnöm, szolgálnom Istened,
 Hogy néked is szolgáljak, ép elég
 Volt eddig is. Tán hátamon kívánsz
 Felhők közé, magasba szállani?

Hallod, meguntam én is az igát
Kezdjünk harcot mi is,

SALAMON: Tevéled én.

ASMODÁJ: Te énvelem! A gyűrűért, tudod,
Mely szolgáladdá tett és igádba hajt.

Add át a gyűrűt s szárnyamon repülsz.

SALAMON: A gyűrű kell? Védő hitem! Mi az?

(Most veszi csak észre, hogy Asmodáj szemben ül).

Te kígyó, velem szembe ülni mersz?

ASMODÁJ: Hogy a valót már félig sejtetem,

Kígyó vagyok megint. De célodat

Csak testemen keresztül éred el.

A gyáva nyúl kihívja ellenét,

De megszökik, mihelyst vadásza jó.

Jer harcba hát! Az egyikünk bukik.

SALAMON: Kígyó, ne hidd, hogy elbukom.

ASMODÁJ: Ha jó a cél, elbukni is szabad,

De küzdés kell a győzelemhez is!

SALAMON: Távozz sátán, már éget a szemed,

Távozz, ne lássam ördögarcodat!

ASMODÁJ: S ne halljad lelkedet. Még visszatart

Védő hited. *(Félre.)* Ezt elhamarkodám.

Itt nem meggyőzni, itten tenni kell.

Megyek király, megadtam válaszom.

(Kifelé sompolyog, Salamon is lakosztályába megy; mire Asmodáj visszajő s leveszi Salamon maszkját.)

Bement. Itt meg jönnek tanácsosi,

Jobb lesz talán, nem is távozni most.

(A háttérbe megy, míg a tanácsosok jönnek)

VIII. JELENET.

Tanácsosok, Tudósok, Bölcsék, Vének.

BENAJA: Urak, Csak csendesen! Ne hallja meg

A bölcs király, hogy itt tanácskozunk,

Sosem láttam oly izgatottnak őt.

ZABUD : Egyszer rideg volt, hogy vérem fagyott,
Majd meg heves, lángos tüzet vetett.

Mig ifju volt, szerelméről dalolt,
Hogy férfi lett, mint bölcs uralkodott,

BENAJA : Mint életét megunó gályarab.
Kinről panaszkodott keservesen.

ZABUD : Majd meg mint fékevesztett vadvihar
Dörögte le vigasztalásomat,
A lelke már-már lázongásba tört.

I. TUDÓS : Nagy láz gyötörte őt az éjjel is.

I. BÖLCS : Nektek mindenki lázában beszél,
Akit nem értetek. Ó bölcsesség?

II. BÖLCS : Előbb tudnunk kell honnan jó a baj !

I. TUDÓS : A baj olyan lehet, hogy nincs oka.

II. BÖLCS : Mindennek van, csak nem tudjuk okát,
Tudós, hogy mondhatsz ilyen ostobát?

BIENAJA : Lármátok a belső szobákba hat.
A tárgyra hát, csak gyors segély segít.

Mit tartasz, mondd, Tudós, a baj felől?

I. TUDÓS : A munka, gond, mind elcsigázta őt,
S azon felül vad álmot álmodott.

II. BÖLCS : Ne tarts nekünk, Tudós felolvasást.
Mondd inkább veszélyes-e a baj?

III. TUDÓS : Azt nem tudom, hiszen tudós vagyok,
S manap minden vén asszony azt hiszi,
Mihelyt megöszült, bölcs és orvos is.

BENAJA : Még az kell csak, hogy összevezzetek.
Csak halkan, csöndbe' értekezzetek !

ASMODÁJ (a háttérből iő):

Ugy látszik, itt tanácskozás folyik.

Már majd azt hittem, hogy, veszekszene

S egymás hajába kap a sok kopasz,

Tanácskoznak, hogy a király beteg,

Mily orvosságot adjanak neki.

Ha csak tanács kell, majd adok. Menjünk!

(Egy vén ember maszkiát veszi magára).

IX. JELENET.

Előbbiek. Asmodáj.

ASMODÁJ: Üdv, béke véletek, tanácsosok.

BENAJA: Üdv véled is, ki vagy? Be hogy jövel?

ASMODÁJ: Lent voltam a királyi ház előtt

A nép között, tőlük hallottam azt,

Hogy bölcs királyunk, sajna, nagy beteg,

Hogy összejöttek Juda bölcsei

Tanácsra a kellő gyógyszer felől.

Hebronból most hozám családomat,

Hogy megtekintsük Isten hajlokát,

Otthon orvos vagyok, meggyógyítom

Testvéremet, kinek a lelke fáj.

Más bajhoz nem sokat konyit agyam,

Megkértem hát az őrt s beengedett,

Engedjetelek közétek most ti is!

És adja Isten, hogy segítsek én.

I. BÖLCS; A bölcs nem tud magán segíteni,

Hogy mersz te itt segílyt ajánlani.

TUDÓS: Manap mindenki már tudós, mihelyst

Van ember, aki meghallgatja őt.

ASMODÁJ: Ne így urak, nem kérek én babért,

Szolgálni óhajtom királyomat,

Jöttöm jutalma csak siker legyen.

BENAJA: Szivből beszél az agg. Üljetek hát közénk!

ASMODÁJ: Nem illet hely e diszes körben itt,

Csak folytassátok a tanácskozást,

Hadd állok én!

I. VÉN: De ne sokat fecsegy!

A bölcs boldogtalan, a lelke fáj.

Ajánlanám Choréb fűvét neki.

II. TUDÓS : Fásult, rideg, feledni nem szabad.

ZABUD : Gondoljátok meg, hogy lázas beteg,
Panaszkodik, nincs uj a nap alatt.

Uj eszme kell csak, uj gyönyör neki.

ASMODAJ : Urak, bölcsek, vének, tudósaim,
Hallgattalak, halljátok hát ti is
Szerény tanácsomat. E néhány szó
Elég volt, hogy felismerjem baját.

II. VÉN : Ugyancsak nagyralát, halljuk tehát,
De a tanácsban nem könnyen hiszünk.

ASMODAJ : Hallgassatok meg s aztán döntsetek,
Csakis használhat, nem árthat szerem.
Láttátok-e néhány nappal előbb
A holdat este s késő éjszakán ?
Testében megfogyott. Telt arcából
Alig láttunk egy kis sovány karéjt,
Megdermedett, halvány lett, arca
Meg is szánták szegényt a csillagok.
Királyuk volt, ők meg apródjai,
Mind tőle nyert addig meleg sugárt,
Körülvették, melengették tehát,
Ezrével szórták rá fénycsókukat,,
Lelkéből hőt lehelt feléje mind.
S mivel testében csak szunyadt a láng,
A csók, a tűz felgyullasztá hevét,
S ma már vidám megint, az arca telt,
Nézzétek csak, mily boldogan mosolyg,
Uralkodik, fényt szór megint ránk.

I. BOLCS : Azt meg kell hagyni, hogy szépen beszél.

I. VÉN : A földolog, hogy mégis érthetőn.

BENAJA : Tán felsőbb szellem szól belőle most.

I. TUDÓS : Te kéjt ajánlasz hát méreg helyett ?

ASMODAJ : Ha az orvos vidám, édest ajánl,

S keserves mérget ad, ha bánatos :
 Királyunk nagy beteg, a lelke fáj,
 Fásult rideg, sőt életunt szive.
 Gyűjtsétek egybe Juda csillagit,
 Vegyék körül Sáron rózsái őt,
 És kit közülök majd választ szeme :
 Lehelje ifjusága szent tüzet,
 Csókolja édes illatát belé!
 Tegyétek azt, mit apjával tevénk,
 Bár lelke fáj, a teste kér tüzet.

ZABUD : Az eszme régi, mégis mindig uj.

BENAJA : S ti bölcsek, vének, nagy tudósaink ?

I. TUDÓS : Lehet, fején találta a szöget.

I. VÉN : Vak is találhat néha zabszemet.

BENAJA : Nos, elfogadjuk az ajánlatot ?

MIND : El, el.

BENAJA : Siessen akkor mindegyik.

Hogy egybegyűjtsük Juda lányait,

Te meg vendégünk várd jutalmadat.

ASMODÁJ : Vaj' a király jóléte voln' a bér,

A versenyáldozatra leányomat

Majd én is felhozom. Üdv addig is !

MIND : Üdv a királynak, béke véletek !

X. JELENET.

Asmodáj, majd Lilit.

ASMODÁJ : Ez egy sem lát az orránál tovább,

A célra egy se néz. Annál jobb lesz

Nekem, királyi vadra indulok,

Kell, hogy sarkon ragadja a hurok,

Kelepce fogd, háló ragadd ! Lilit,

Én szép királyi nőm vedd szárnyadat,

Repülj gyorsan felém, Lilit jövel,

Leányalakba jer! (*Lilit leányalakba jő.*)

LILIT: Már itt vagyok.

ASMODÁJ: Üdv és öröm! Sötét éj csillaga!

LILIT: Üdv és öröm! Királyom, mit kívánsz?

Magas sziklának mélyéből jövök,
Hová felhágni fél a szellem is,
Ott rendezéd be fényes otthonom.

Az éj örök honából mért hívasz,
Most fényes nappal emberek közé?

Mi nagy dolgon töröd megint fejed?

ASMODÁJ: Céлом levetni már a csuf igát,

Minőt egy porszülött rakott reám.

Ha ő enyém. enyém egész világ,

LILIT: Királyom, féld a még nagyobb bukást!

ASMODÁJ: Te haldd csak tervemet és jól vigyázz!

Addig tüzeltem ezt a zsarnokot,
Az Ur kegyencét, a zsidó királyt,
Hogy lelkével testét rugdalja már.
Kitörni készül s azt mondják, beteg.

Talpatnyaló, üresfejü hada

Itt összebujt s arról tanácskozott:

Mi uj a földön és mi a csodás,

Uj eszme kell csak, uj gyönyör neki,

Amin rágódhatik tovább a bölcs.

Majd én adok s megszólaltam legott,

Jókedvü orvos szép leányt ajánl

S szaladnak máris összegyűjteni

A városból a sok zsidó leányt.

S ki a király tetszését megnyeri,

Legszebb királyném, más csak nem lehet

Leányom lesz és Hebronból vagyunk,

Te légy a tűz, melytől lángol, hevül

S amely fagyasztó jégszívet takar.

Sejtesd előtte égi bájadat,

Míg felhevül, — csak udvarolj neki,
 Eped majd érted, — vérig ingereld,
 Hevitsd, tüzeld, míg képtelen leszen
 Hő vére megtagadni, mit te kérsz :
 Ujjáról a gyűrűt, nagy kincse ez,
 Mellyel minket hódolni kényszerít,
 A láng hevében ezt kérd tőle el !
 Jerünk tehát, leány a nép közé !

(Kifelé mennek, Abiság s Batséba jönnek.)

Ez a királynak anyja s kedvese,
 Mutasd meg nekik tündéarcodat.

XI. JELENET.

Batseba, Abiság, majd Salamon.

BATSEBA : S mint adta vissza anyjának fiát.

Oly bölcs s olyan komor.

ABISÁG : Viditanám,

De nézd, mily szép leány volt nála itt.

BATSEBA : Hadd menjenek. Bizonnyal apja az

Őreg, kit karján támogat s vezet,

Ki tudja, mily ügyes-bajos dolga

Volt a királynak udvarában itt.

Édes leányom, még te nem tudod,

Hogy fáj, ha az embernek lelke fáj,

S fájdalmát mind csak ő hozzá viszi.

ABISÁG : Ó. az szörnyű, borzasztó kín lehet.

Sejtése is meggyötri szívemet.

(a király lakosztálya aitaján kopog):

AJTÓNÁLLÓ : Parancsolsz tán fenséges asszonyom ?

BATSÉBA : Jelentsd be a királynak, megjövénk.

SALAMON *(Bejő)* : Üdvözlégy jó anyám ! te is szívem,

BATSEBA : Hogy vagy, fiam most az ülés után ?

- Felhallottuk a hangos tüntetést,
 Mellyel hű néped üdvözölt megint.
- ABISÁG: Hallottuk tőle bölcs ítéleted.
- SALAMON: Nem is tudom, mért engedik közel
 Lakásomhoz a csőcseléket is,
 Ugy ordított, hogy elkábult fejem.
- BATSEBA: Fiam, még gyenge vagy, az izgatott.
- ABISÁG: Ég a fejed, jer, felvidítlak én.
- BATSEBA: Jó hírt hozunk, megörvendeztetőt,
 Testvéred jött hozzám, Adonija
 S megkért imént, beszéljek én veled,
 Fogadd szívedbe őt és hiveit
- SALAMON: Bátyám Adónija, Dávid fia,
 A hős, az óriás hódolni jó
 Önként? Nekem? Ki megfosztottam őt
 A tróntól, mely joggal megilleté?
- BATSEBA: Testvéred hódol, mert belátja, hogy
 A trónt az Ur kegyével nyerted el.
- SALAMON: Ki életét csak úgy mentette meg,
 Hogy szent oltárunk szavához szökött.
 Bátyám, Adonija, te is szeretsz
 És körültem is ti mind. Nehéz öröm.
- BATSEBA: Szeressetek. létünknek üdve ez.
- SALAMON: Az élet üdve? nem, nem érezem,
 Főfájást érzek, ordított a nép.
- ABISÁG: Királyom jer, hozom gitárodát,
 Te játszol majd, dalolni én fogok.
 A legszebb dalt, a régi éneket.
- SALAMON: Ó hagyjad el leány, ma nem tudom.
- ABISÁG: Kisértsd meg, jó Uram majd felvidulsz!
- (dalol): „Elmult a tél, a föld szabad,
 A rózsafán virág fakad,
 Királyom, nem kísérsz, így nem tudom.

SALAMON: Mondom, szívem. meguntam már a dalt,

ABISÁG: Meguntad? nem lehet! a dalt, király,

Szivednek édes óhaját? Ne mondd,

Ahányszor pengeted, úgy érezem,

Szívemnek húrján játszik a kezéd.

O mennyi dalt zár kebled kapzsin el!

SALAMON: És mennyi álmod, fájó éneket!

Hagyj el most jó leány, sötét az ég,

Lelkem lelketlen sorssal ví csatát.

ABISÁG: Az, az némítja el szíved dalát.

Mondd el szülédnek, aki úgy szeret!

SALAMON: Anyám szeret, tudom s te szép leány

Anyám szavába bujtatod szíved.

Szelíd szemed és bájos kellemed,

A szendesség megejtett egykoron,

Azt hittem akkor, ha enyém leszel

S szeretni fogsz, megleltem üdvömet,

Imádtalak. (*Abiság Batsébához simul*):

BATSEBA: Miért remegsz leány?

SALAMON: Mi az leány, mondom, imádtalak

Imádlak most is, nem elég neked?

ABISÁG: Királyom, ó ne így beszélj velem,

Királyom anyja, érzem már szívem.

A szép lány, mi szörnyű sejtelem!

BATSÉBA: Érezd szíved, ha fáj. Fiam, ne bánts!

SALAMON: Szeretni vágyom, nem imádni csak,

A szendesség bájos, de untató.

ABISÁG: Meguntad már a régi éneket!

Uram, szolgád leszek, a hű ebed,

Tied legyek s nincs nálam boldogabb.

SALAMON: Édes lányom, tarts lépcsőt velem,

Törj a magasba, szállj a mélybe is.

ABISÁG: Uram, nem értelek, mondd mit kívánsz,

Szívem tied, egészen a tiéd!

SALAMON: Forraszd a vérem, keltsd től vágyamat,
Csókoljon szád, öleljen a karod,
Szorítsd magadhoz szenvedélyesen!

AJTÓNÁLLÓ *(belép és a király előtt meghajol)*:

SALAMON *(Folytatja)*:

Hogy kéjes mámorod veszítsen el.

SALAMON *(Ajtónáló)*: Mi kell?

AJTÓNÁLLÓ: Tanácsosid kérnek király.

SALAMON: Mi kell nekik? Uj eszme, uj gyönyör

Kell, nem tanács!

AJTÓNÁLLÓ: Kihallgatást kérnek.

SALAMON: Mi kell nekik? Nem mondtam: jöjjenek!

Folyton zavarnak, földre vonzanak.

(Ajtónáló hívja a tanácsosokat)

XI. JELENET.

Előbbiek. Tanácsosok. Bölcsék. Vének. Asmodáj. Bohóc.

BENAJA: Királyunk, mindnyájunk nevében üdv!

SALAMON: Már volt szerencsém ezt ma hallani!

BENAJA: Bocsáss meg, Bölcs király, ne légy rideg.

Aggódva érted, most tanácskozánk,

Szived sebére voln'-e gyógyszerünk,

Van-e mi lelked felviditaná?

E hü alattvalód ajánlata *(Asmodájra mutat)*:

Mindnyájunknak tetszését megnyeré.

— Bár régi eszme mégis mindig uj!

Hogy egybegyűjsük Juda csillagitt

Hogy szép tűzét ragyogja mind reád.

A sok virág közt tán akadna egy,

Mely üdvöt ad fáradt keblednek is.

Hebron rózsái várnak jó uram!

ABISÁG: *(leborul előtte)*: Királyom, jó uram!

SALAMON: Mi kell leány?

BATSÉBA: Jó angyalod szavát ne vessd el!

SALALON: Nem jöttél vélem, hivtalak szívem,

Kelj föl szegény leány?

BATSÉBA: Szegény leány.

XIII. JELENET.

Előbbiek. Lányok, köztük Lilit.

*(Salamon trónjára ül, a leányok elvonulnak előtte,
majd sorba állanak).*

ACHISAR: Emeld föl bus szemed és nézz körül,

Királyom, Juda áldozik neked,

Rózsát fájáról mind letépni kész.

A harmat csókja, mind rajtuk ragyog.

Szemük tüzes s az ajkuk illatos,

Leírni őket gyenge a szavam.

BOHOC: Uram, bocsáss, ahhoz majd értek én.

ACHISAR: Szebbet náluk nem alkot képzelet.

BOHOC: A költőnek csak szárnyat ad a szép.

Uram, királyom, szólok én helyén.

*(dalol, az ének alatt a lányok táncot lejtenek, a király
előtt egy pillanatra megállanak mélyen meghajolnak,
s csak aztán lejtenek tovább, Lilit úgy járja, hogy
kétszer kerül a király elé).*

Nosza költők daloljatok,

Zengjétek a szépet!

Keljen kobzon hő danátok,

Harsogjon az ének!

Piros rózsá, fehér rózsá,

Mind oly édes, bájos!

Mindegyiknek láng a csókja,

Méltó a királyhoz!

ACHISÁR : Elég a jóból, vén bolond, eredj !

BOHÓC : Urtól, bolondtól mindent felvehetsz,
Azért is folytatom, nekem szabad !

BENAJA : Elég bolond, ne rontsd el a hatást !

SALAMON (*lejön a trónról és a lányok elé áll*) :

Ébren vagyok, nem álom ez, való,

Nem pusztá agyrém, lázas képzelet !

(*Lilithhez*) : Te lány, ki vagy, beszélj, ha van szavad.

ABISÁG : E lány !

LILIT : Hebronból jött atyám minap..

ABISÁG : Uram, ne vess el, a tiéd vagyok ! (*lerogy*) :

BATSÉBA (*felemeli Salamonhoz*) :

Mi az. amit csodálsz, mi elragad,

Bájos szép arca, pálma termete ?

Az elmulik s ez megtörik hamar !

SALAMON : Szemébe néztem, lelket láttam ott !

BATSÉBA : Ha érte vágyat érzel, ám szeresd,
Tisztább szerelmet ennél nem találsz.

ABISÁG (*miközben Batséba kivézet*) :

Az álom elmúlt érzem, miként

Szaggatja láncait fájó szívem !

SALAMON : Ó ifjuságom szép emléke menj,
A mult után nem futhat senkisé.

BATSÉBA : Szegény leány !

SALAMON : Szegény leány eredj,

Mit lelkem képzelt, im valóra vált,

Megtestesült a kéj, a szenvedély.

Nekem teremtet Isten is, leány !

Te léssz a csillagom, mely rám ragyog,

Magához vonz s a föllegekbe visz !

Te itt maradsz, a többi elmehet !

MIND : Üdv néked s vágyaidnak is király ! (*El*).

XIV. FEJEZET.

Salamon, Lilit.

SALAMON: Ebren vagyok hát és mind ez való?

Ha ez való, mily üdvre ébredék!

Jer, édes lányom, ülj hozzám közel,

Bus életemnek kéjes üdve jer!

LILIT: Ébren vagyok hát és mind ez való?

Ha ez való, mily fényre ébredék!

A nem remélt boldogság megzavar,

Kábit a fény, le kell ülnöm hamar!

SALAMON: Lelkembe szívtam rózsák illatát,

Megízleltem méznek minden fajtát,

Mióta élek rólad álmodom,

Téged kerestelek szép angyalom!

LILIT: Mint lilium a tövisek között,

Falumban éltem eddig egyszerűn,

Nem láttam én még ennyi fényt, derűt,

Almot szövék, mint más leánygyerek,

Almom hőisében most rád ismerek.

SALAMON: Fényben, pompában téged vártalak,

A nőben csak téged kívántalak,

Mások karjában lestem lángodat,

Mások ajkáról az égő csókokodat.

Itt vagy, te vagy, a bájos arcod az,

Nyakad magas torony, mély tó szemed,

Az ajkad karmazsin, ajkad bibor,

Mily szép vagy, jöjj, ó jöjj szerelmesem!

LILIT: Barátom arca hófehér s piros

S hajfürtje, mintha holló szárnya voln'.

Ciprustörzs a feje, s myrrhacsokor,

Mely puha kebleim között pihen,

Baljával tart, jobbjaival átölel,

Ajkamra forró csókokat lehel,
 Almomban neked szól hívó dalom,
 Érted tárom ki sóvárgó karom.

SALAMON (*ölelni akarja*):

Kicsiny arám, ó jöjj szerelmesem!

LILIT (*kezét megfogva*):

Kié e kéz, mely álmomból riaszt?

SALAMON: Ragadd meg a jelent, éld végig azt!

LILIT: Ki az, ki jó forró puszták felől,

Hogy lelkem ég, ha hozzám szól beszél?

SALAMON: Kezed forró fogásán érzem,

Kebled zihál, véred forr édesem,

Szemed tüzes villámokat lövel,

Ébredj én szépem, kedvesem jövel.

LILIT: Csak érted élek, érted ver szívem

Ó jöjj kertedbe, már, hol kéj terem,

Elvezni jöjj édes gyümölcseit,

Az üdvnek árja foly erembe már,

Az ajkam ég, szerelmesére vár!

SALAMON:

Ébredj én szépem, kedvesem jövel,

Ébredj leányom, itt vagyok közel!

Érzem tested bódító illatát,

Lelkem lobog, vágyó kéj hatja át.

LILIT: Alszom, nem! Ébren van boldog szívem,

Szép álmom hőse, el ne hagyj, ne menj,

Ó jer, ó jer éldelni édenem!

Csüngvén csókokra vágyó ajkamon,

Ó mondd: Enyém vagy édes angyalom!

(*Salamont már-már átöleli, de mint, aki álmából hirtelen felriad, visszahökken*):

SALAMON (*tüzesen*):

Enyém, enyém vagy, ó de mért vonod

Igy félre kebled, tiszta homlokod ?
 Lángos szemeddel égesd lelkemet !
 Tüzes csókoddal lobbantsd véremet !

LILIT : Felébredék, álmom, mi szép valál,
 Miért riasztottál fel jó király ?
 Hagyj el, oly forró leheleted,
 Álmomban csókod úgy is égetett !

(Felnyitja fátylát és leplét és legyezgeti magát) :

SALAMON : Bohó leány még ördöggé teszel,
 Semmit sem adsz és mindent sejtetel,
 Szemed majd nap, mely bátorít, hevit,
 Majd gerlice, mely messze elmereng.

LILIT : A bölcs királyról megfeledkezél,
 Hozzám csupán a nagy beteg beszél.

SALAMON : Szerelmemnek vagyok betegje csak,
 Ha nagy betegnek tudsz, add át magad
 Lázálmaimnak, hadd gyógyuljanak !
 Komor lelkem hadd teljék be veled,
 Add, ha szeretsz, lelkeddel testedet !

LILIT : Tied vagyok. A közszemlére is
 Alattvalói hódolat hozott.

SALAMON : Ne légy ilyen kegyetlen angyalom,
 Légy az enyém, eléd varázsolom
 A nagy világnak minden ékszerét,
 Szeress csak engem és minden tiéd,
 Csak engedd szívnom forró ajkadat,
 Ellenkezésed szitja vágyamat !

LILIT : Közel vagyok, keblem két kőtorony,
 Távolról nézz és annál szebb leszek.

SALAMON : Azt mondták, te lész az orvosom,
 Gyógyítsd meg lelkemet, Eléd hívom
 A szellemek királyát, Asmodájt,
 Mit csak szemed, szád megkiván, óhajt,

Mi szép, mi jó, mindent hozzon néked.

(Előveszi a gyűrűt)

LILIT: Uram, csak most ne hivd, csak azt ne tedd,

Anyám beszéli vannak szellemek.

(sugva): Akik füledbe sugnak vágyakat

S lelkedbe máris mérget ontanak.

Ne hivd, félek tőlük, add a gyűrűt.

SALAMON: Mellettem édes, mit se félj tőlük,

Előttem mind hódolni kénytelen

E gyűrű szent, csak ezt nem adhatom,

Hatalmam ez a szellemen, nagyon.

Ó édes angyalom, kérj bár mi mást!

LILIT: Ó jer közel, testem remegni lásd!

Csak őt ne hivd, gyűrűd se kell, se más,

Te jöjj király, a szellem mind hamis,

Legyen gyűrűd hatalmad rajtam is.

Hideg lel, jer közel, karolj, ölelj!

Fázom király, ne hagyj el, el ne menj!

SALAMON: *(tüzzel)*:

Ne szólj, csókolj. karolj, eszem bomolj.

(öleli): Jerünk, az üdv velünk, kéjt élvezünk.

LILIT: Szorits, a kéz hevit, a vágy dagad,

Add ujjadat, keresd az ajkamat!

SALAMON: *(szoritja)*:

Enyém vagy végre, édes angyalom!

LILIT: Nézd csak király, lehuztam gyűrűdet.

SALAMON: Eh hagyd most a gyűrűt, jerünk leány..

(Erősen szoritja, csókolja Lilitet),

Menjünk. ó édes álmom vár reánk!

Mi az? Roskad, vonaglik. Mondd, mi bánt?

(Az élettelen Lilitet gondosan leteszi).

XV. JELENET.

Salamon, Asmodáj.

ASMODÁJ (*megelenését Salamon észre sem veszi*):

Ez örült csókban lelkét adta ki.

SALAMON: Meghalt, te itt? Nagy ég, mi van velem?

ASMODÁJ: Ne félj, nem halt meg, szellem volt csupán.

SALAMON (*meglátja amint Asmodáj Lilit kezéből
kiveszi a gyűrűt*):

Gyűrűm, védő hitem!

ASMODÁJ: Eladtad azt,

Magadba szívtad érte szellemem,

Az elmélet helyett győzött a tett,

Legyőztelek, hódolj meg porszülött,

(*Salamon mereven áll, Asmodáj szemmel láthatólag nő,
majd kiegyenesedik. Salamon hirtelen kirántja kardját,
Asmodáj megfogja és a viaskodásban legyüri*).

Képedben most már én leszek király

S uralkodom majd gyarló társidon

S te menj, mint koldus járd be földedet,

Bolyongj a nagy világon szerteszét,

A földön csak négy rőf tér a tiéd!

(*Maga körül mutat.*)

Üdvöt, békét, hazát ne lelj sehol,

De élj, mint féreg, hullaszagból élj,

Dicsőséged holt romjain legelj!

Évezredeknek kinját éljed át:

Erezni vágytál, tudd meg, hát mi az.

Csak kinban élni, mint eddig nekem!

Erezd, ha tested kinnal égetik,

Erezd, ha gyenge véredet veszik,

Csufoljanak meg, rágalmazzanak,

Üldözzenek bár és kergessenek,

Kiálts nagyot, — nem hallják meg jajod,
Te csak türd és érezd a kint, zsidó!

SALAMON: Legyőztél, kigyó, buktam, elmegyek! (El.)

ASMODAJ: Kigyó, megint a régi szó! Győztem
S gyönyört valóban most sem érezek.
Eh, mit, csak könnyü volt a győzelem!

(Függöny.)

II. FELVONÁS.

I. JELENET.

Asmodáj Salamon maszkjában, Abiság.

ASMODÁJ: Mondd el szivem, mért rejted el magad,
Arcod mért oly komor, mi bánat ért?

ABISÁG: Körödben élni fáj, hadd menjek el
Szülőfalumba, álmaim közé?

ASMODÁJ: Az fáj tehát, hogy itt tartottalak,
Miért vésted szivembe képedet.

ABISÁG: Ujból a régi csáb, engedj, uram,
Szivemből már minden hívés kihalt.

ASMODÁJ: Miért, leány, megmondanád nekem?

ABISÁG: Királyom, hallgasd meg a bús regét: *(dalol)*

Alig jött fel a napsugár,
Bókot lövell a földre már
A fényes ár,

Tekintete a földre száll,
Enyelg vele minden fűszál,
Mind rája vár.

S a lomb megett, e rózsza itt,
Mily büszke lett, hogy rákacsint
A nap megint.

Örül nagyon s a szirmait,
Ahány vagyon, kibontja mind
S feléje int.

S meglátva őt, a nap leszálít,
Sietve jött a rózsafát
Olelni át.

S amint a nap kacérkodott,
A lomb alatt termek legott
S nem leltem ott.

A szép sugár virágomat,
Elhagyta már, egy perc alatt,
Arván maradt.

S azóta lásd hervad szegény,
Mert a sugár hamis legény,
Hűtlen legény.

ASMODÁJ: Bohó leány, ezért vérzik szived ?
De lesz-e, ki sebedre írt hozand,
Ha karjaid te is bezárod, mint
E hervadt rózsá fonyadt szirmait,
Miért merengsz a mult ábrándjain ?

ABISÁG: Mert jobb a multnak álma, mint a ma,
Mert jól esik szívemnek már e bú.

ASMODÁJ: Az ember nagy a szenvedésben is,
De boldogan lehet csak isteni,
Azért a báj, hogy más élvezze azt,
S nem hogy magadban élve eltemesd.

ABISÁG: Mi elvirágzott, többé nem fakad.

ASMODÁJ: Láttam már rózsafát, amelyen ott
Nyílt rózsá, hol nem rég egy másikat
Tépett le kéjesen egy kapzsi kéz.

ABISÁG: Sáron völgyében én is ismerek
Virágokat, csak egyszer nyílnak.

ASMODÁJ: S örökzöld fájuk is, mint a tiéd,
Oly ékes, bájos és kíváncsú.
Mi szép te benned, rejteni nincs jogod,

A férfié az, — és ha jómagad
Nem adnád önként, — joggal megrabol.
Mi a forrás, ha vizét nem veszik?

ABISÁG: Lemondtam már az üdvről, kin nekem
Szerelmes szódat újra hallanom.

ASMODÁJ: Bánt az, hogy egykor elfeledtelek
S azóta újra rád vetem szemem?

ABISÁG: Tied valék, de másnak kedvéért
A sárba dobtál, méltó sem vagyok,
Hogy újra rám vessed fénylő szemed,
Egykor pedig szerettelek nagyon.

ASMODÁJ: Ellöktelek, mert gyöngé nő valál,
De most, hogy ennyi éssz s erőt lelék
Tebenned, — újra megszerettelek.

ABISÁG: Nem is szerettél és nem is szeretsz,
Mert hűtelen csak az ember lehet.
Szerelme az örök, mert isteni
S szerelmünk hűtlenséget nem feled.

ASMODÁJ: Önhitt, hiú vagy öntudatlanul,
Aminthogy öntudatlan bájad is.
Ha büszke is, de hű vagy és igaz,
Nem asszony csak, de talpig ember is.
Ezért még jobban megkívántalak,
Annál inkább szeretlek, mondhatom.

ABISÁG: Inkább szeretsz, ez az, mit megvetek,
Ez nem szerelmed, ösztönöd csupán:
Te megkívánsz, nem mert jó, szép vagyok,
De mert másnál, inkább kellek neked.
Ma én kellek s ha megnyerél, holnap —
Már más asszonyra sujt hálózatom.
Ádám apánknak nem volt ódene
Ilyen káprázatos, mint a tiéd.
Csak egy asszonyt adott az Ur neki,
Azért is csontját kellett adnia.

Azóta romlott a világ nagyon !
 Mit adtok férfiak manap azért,
 Hogy mi mindent adunk, legtöbbször csak
 Nevet s legtöbbször csak száznak egy nevet ?
 Miért osztzkodjunk mi annyian
 A férfiban, ki egy nőt meg nem ért ?

ASMODÁJ : Ni, ni ! ne vedd zokon, kis szendesség,
 Oly bájos egyszerűnek véltelek,
 És látom, asszony is vagy teljesen,
 Mint zápor, úgy hull nyelvedről a szó.

Az én szerelmem hozzád visszatért,

Te meg már nem szeretsz, mondd meg, ki hübb ?

ABISÁG : Még hünek mondod szenvedélyedet,
 Melyért eldobtál engem hűtlenül.

ASMODÁJ : Beszélj leány, hangod édes zene.

ABISÁG : Elhallgatok, megértem gúnyodat.

ASMODÁJ : Gúnyollak ? Hisz' szép vagy, ha így beszélsz,
 Miként a hold és tiszta, mint a nap
 S szavad mégis félelmetes, mintha
 Zászlóstábor hívná fel harcosait.

ABISÁG : Hódító útra tér a vágy megint.

ASMODÁJ : Nem hódítok, de hódolok neked,
 Mert így szeretlek, ilyen harcosan.
 Látom. nem gyengeség, de hit s erő,
 Mi harcba szólít dörén ellenem.

II. JELENET.

Előbbie. Achija.

ACHIJA (*meghajolva*): Parancs szerint jövök jelenteni:
 Tanácsosid már egybegyültenek.

ASMODÁJ : Menj el most, szép leány, de visszajöjj !

ABISÁG : Engedj magadtól teljesen, király !

ASMODÁJ: Nemcsak király vagyok, de férfi is.
S az mondja neked, hogy maradj, szívem,
Boldog leszek, ha újra látlak itt.

(Abiság a női lakba, Achija el.)

III. JELENET.

Asmodáj, tanácsosok, köztük Joáb.

ASMODÁJ: Mit gyűl itt össze annyi csőcselék?

Végezze dolgát mindegyik külön!

BENAJA: Üdv néked, bölcs király! Engedjed meg,

Hogy szóljak társaim nevében is.

ASMODÁJ: Meguntam már a sok sopánkodást.

BENAJA: Kegyes vagy, jól tudom, jó a szíved,

Nem bírod nézni a kint és nyomort,

Sopánkodást nem hallasz szívesen,

De ép azért ne zárd el a füled,

Hallgasd meg végig hű tanácsosid!

Király vagy te s mi népünk szócsöve,

Jelentésünkből tudd meg a valót,

S azok szerint intézd majd tetteidet!

ASMODÁJ: Megmondottam, király magam vagyok,

S cselekszem úgy, ahogy tetszik nekem.

BENAJA: Nem kér, király, jogodból senki részt,

Magad tedd újra boldoggá a hont!

ASMODÁJ: Valóban szép, hogy erről biztosítsz,

Hogy az intézkedést is rám bízod.

Ily nagy kegyet nem vártam tőletek.

De ha népnek üdve célotok

Valóban, nem bánom, mondjátok el,

Mi nyomja szívetek s jó lesz ugy-e,

Ha ezzel megkönnyebbül lelketek,

De várjatok meg, sok dolgom van,

Akad talán még addig új anyag! *(El)*

IV. JELENET.

Tanácsosok.

ACHIJA : Szemében nagy haragnak lángja ég.

BEN. : A gond vont sok barázdát homlokán,

De a szemében régi fény ragyog.

JOAB : Nem lesz dicsőbb, ha bámuljátok is.

BEN. : Sőt nagyságában még félelmetes.

JOAB : Csak vakmerőbb ! Nézd meg tekintetét ;

Kevély önhittség és kaján mosoly

Nevet szeméből vére szomjasan.

BEN. : A gúny, hidd el, hogy csak keserves élc.

ADONIRAM : Amely mindig mások jaján kacag.

Ki hitte volna róla az elébb,

Hogy népét rabmunkával ölje el,

Hogy Izrael saját honában is

Rabszolgamódra épít kéjlakot.

JEHOSAFAT (*a kancellár*) :

Hiszen már meg se hallgat, meg se hív,

Ha csak bűsz terveit nem adja át.

Tudom, most is csak új adót kíván.

ZABUD : Eltávolít magától hőst, papot,

Prófétát, bírát, jámbor véneket.

AZARJAHU : És vad kegyetlenséggel öldösi

Halomra népét, hogyha szólni mer.

JOAB : Törvényt Isten adott nekünk, nem ő.

Édes mindnyájunké volt eddig a

Szabadság, jog és törvénytisztelet,

És most úzótt rabok, szolgák vagyunk.

BENAJA : Nem, szolgaság hódolni annak, kit

Magunk kértünk s Isten rendelt fölénk.

Isten törvénye őt is csak köti.

Ő csak az első egyenlők között,

És annak is magunk vagyunk oka,

Hogy őt érzéki vágy igázta le.
A legnagyobb csapás új hitvese,
Akit a vén ravasz egyiptomi
Ajánlatára vittünk ő elé!

CADOK: Megbomlott benne már a hit. Megtört
Tehát értelme is. Eszménye nincs,
És célja sincs, a szenvedély űzi.

ZABUD: Hogy zsarnok és kegyetlen, fájdalom,
de törvény ellen nyíltan még se kelt.

V. JELENET.

Előbbiek, majd Lilit, mint Faraó leánya kíséretével.

ACHISÁR *(belép)*: Achija, menj, jelentsd királyunknak,
Hogy áldozásra várja hitvese! *(Achi a el.)*
Urak, csendet kérek s egy kis teret,
Áldozni indul most a hölgysereg!

CADOK: Áldozni megy most Faraó leánya!

ACHISAR: Ezuttal véle megy királyunk is!

CADOK, ZABUD, JOAB:

Hogy véle megy áldozni a király?

ACHISÁR: Csak csend urak, később beszélhetünk.

*(Lilit hölgyeivel jön, előtte Zabud kivételével
mind meghajolnak.)*

FAR Ó LEÁNYA: Üdv véletek, király hű ember! *(Zabudhoz)*
S te bűsz uracs, neked nincsen fejed?
Vagy fennen hordod, hogy nem látni meg?

ZABUD: Királyom hölgye, pap vagyok csupán,
Uram szegény szolgája s nem úr,
Nem is uracs, nem is hordom fejem
Oly fennen, büszkén, mint te gondolod.

FARAÓ LEÁNYA: Csontod törik talán, ha meghajolsz?

ZABUD: Királyom hitvesének hódolok,
De Astoret hívének én soha.

VI. JELENET.

Előbbiek. Asmodáj. (*Előtte mind meghajol*)

ASMODÁJ: Zabud barátom hallottam szavad,
Ha visszatértem, számolok veled.

Hölgyek, megyünk, urak, ti várjatok!

ZABUD: Isten fölkentje vagy, zsidó király,

Várunk, míg Astoretnek áldozol!

FARAÓ LEÁNYA: Felség, hozzád beszél e csúf zsidó.

ZABUD: Zsidó király! Hallottad ezt a gúnyt,

Kacag belém egész valóm! Hahah!

Szép hitvesed gúnyolja a zsidót,

A népedet, melyen uralkodol,

A véredet, tulajdon nemzeted!

Bölcs Salamon király, te véle mégy?

ASMODÁJ: Örjögő meglakolsz, hölgyek megyünk!

(*Asmodáj, Achisar hölgyekkel el.*)

VII. JELENET.

ZABUD: Hallotta és nem volt feddő szava!

BENAJA: Zabud barátom, áll, heves valál:

Imádjon bárkit, kellő tisztelet

Királyunk hitvesét megilleti.

JOAB: Ha a király gúnyol, még eltűröm,

De Faraó leánya hallgasson!

CADOK: Világosság, sötét lett hajlokod,

Bálványnak áldozik Dávid fia!

BENAJA: Barátaim, sopánkodás helyett

Gondolkodjunk inkább azon, miként

Engeszteljük ki a király dühét,

Ifju oroszlán ordítása nem

Oly rémes, mintha ő haragra gyúl

ZABUD : Haragjától nem rettegek. Ővé

Az életem, rendelkezék vele.

BENAJA : Heveskedés csak ront a helyzeten,

Ne ingereljük még inkább dühét.

VIII. JELENET.

Előbbiek. Adonija.

ADONIJA : Üdv, béke véletem, barátaim !

Tanácskozás leszen talán, hogy itt

Mind összejöttetek ? Én Batsebát,

Királyom anyját várom itt. Szabad ?

Tanácskozástokban részt nem veszek,

Közdolgoktól eltilt királyi szó.

BENAJA : Szabad ! Joab addig beszélj vele !

(Joab Adonijához jő, a többiek halkan beszélnek.)

JOAB *(félrevonja)* : Jer csak velem, hallgasd meg Joabot,

Ki híved volt előbb és most is az.

ADONIJA : Ha jó a hír, beszélj Joab vezér !

JOAB *(súgva)* : Biz jó a hír, de itt nem szólhatok,

Jer rejtekünkbe kissé, nagy király !

ADONIJA : Király ? ! Ember, egy szót se szólj tovább !

A multakat szívből feledtem el.

Nincs istenáldás titkokon soha,

Más édesebb boldogság vár reám.

JOAB : Van édesebb talán, mint szent jogunk,

S meglelni újra azt, mi elveszett ?

ADONIJA : Találtam kincset, mely nem volt enyém.

Most dönt üdvöm fölött majd a király,

Kegyét megnyerni kérem Batsébát.

JOAB : Hogy ezt kell tőled hallanom, maradj,

Ha tőlük várod üdvödet. Várjad !

Királya ellen lázong már a nép,

Torkig megunta már rabláncait,

Várd meg, míg az idő öledbe hull!

ADONIJA: Hallgass meg most Joab s jól megjegyezd,

Királyomnak hűséget esküvék

S ha volna gaz, ki fel kel ellene,

Kardommal vágom ketté a fejét.

JOAB: Megjegyzem jól, de hogy felejem el!

Itt jó már Batséba, eredj, köszönts!

IX. JELENET.

Előbbiek. Batséba. (*Joab a tanácsosok közé megy.*)

ADONIJA: Királyom anyja, üdv jó asszonyom!

Bocsásd meg, újra kéréssel jövök.

BATSÉBA: Ha békességes szándékod, beszélj!

ADONIJA: Egy bájos szép leány ragadta el

Boldogságért sóvárgó lelkemet,

Te ismered, magas körödben él,

Kedvelted őt, mert tiszta és igaz,

Kérd meg fiad, a fölséges királyt,

Hogy adja nékem Abiság kezét.

BATSÉBA: Ha szándékod komoly s nem csak szeszély,

Nem könnyen muló, röpke szalmaláng;

Ha azt hiszed, boldog leszel vele. —

De egyben őt is boldoggá teszed, —

Megtenném, nem te éretted csupán,

De mert a lányra is ráférne már

A boldogságból egy kevés sugár.

ADONIJA: Érzem. szívem szeretni tud, szeret,

Megnyerted egykor a király szívét,

Szerezd meg mostan Abiság kezét.

BATSÉBA: Megtenném én, de mit szól a király!

ADONIJA: Felséges asszony, meg ne vesd szavam!

Te anyja vagy, kéréseid megteszi!

BATSÉBA: Ó fájdalom, tévedsz Adonija,

Szívem sebét szakítja fel szavad,

Igéretem birod, én megteszem,

Habár hivatlanul alig fogad.

ADONIJA : Az ég áldása légyen hát veled

S szívből kívánom, a királlyal is !

BATSÉBA : Mily ünnepélyesen hangzik szavad ?

ADONIJA : Amott tanácskoznak hű emberi.

BENAJA (*eléjük*) : Én nem tudom, miről beszéltetek,

De néktek tudnotok kell, hogy miről

Folyt mi közöttünk a tanácskozás.

ADONIJA : Hogy meghallgassalak, királyi szó

Megtiltja azt.

BENAJA : De megkívánja, hogy

Hazánk üdvét előmozdítsd te is.

BATSÉBA : Veszélyben tán a hon, királyfiam ?

(*A többiek is üdvözik Batsébát.*)

X. JELENET.

Előbbiek. Asmodáj kíséretével.

ACHIJA : Urak, köszönjete, jön a király !

ASMODÁJ : Ugy illik az, mindent feledni kell

A szent hazáért, a királyt magát.

BENAJA : Felséges Ur, rólad beszélgeténk,

Eszébe juttatod mindenkinek ;

Ki Judaeában leghatalmasabb.

ASMODÁJ : Rólam beszéltetek ? Szátokban hát

Mindíg csak én vagyok ? Ki ad jogot

Nektek bírálni tetteim, szavam,

Természetem. egyéniségemet ?

BENAJA : Hűséges gondunk érted, trónodért,

ADONIRAM : A nép, amely igádban küzködik.

ZABUD : A szent méltóság, amelyet betöltsz.

ASMODÁJ : De mit keressz a nagyfejűk között

Királynak anyja és Adonija ?

BATSEBA : Tanácskozásukban nem vettünk részt
Sem én, sem testvéred, Adonija.

ASMODÁJ : S mégis volt ott szavad, hol engemet
A fölséges nép szócsöve szapul.

ADONIRAM : Ne gunyold azt nagy ur, ki érted él:

ASMODÁJ : Akkor beszéljetelek, ha kérdelek !

BATSEBA : Hallgasd, király, az én esdő szavam !

ASMODÁJ : Előbb derek Zabuddal végezek.

A többi várja künn, amig hívom. *(Mind el.)*

XI. JELENET.

Asmodáj. Zabud.

ASMODÁJ : Király barátja, lelkem jobb fele ;

Az Ur szolgája, hű Zabud, beszélj !

Mi birt rá téged arra, hogy nőmtől

Nyiltan megvond a kellő hódolást ?

ZABUD : Szenvedtünk, túrtunk, amióta bölcs

Magasztos szellemed megváltozott.

ASMODÁJ : Nem változtam, kiforrtam csak magam,

Amit az Ur lelkemben elvetett,

Magasztos szellemem hajtott rügyet.

Nem érzek én magamban semmi mást,

Erősb, nagyobb vagyok csak, mint valék.

ZABUD : A régi bölcsre rá nem ismerünk.

ASMODÁJ : Mert gyarlóságtok hozzám föl nem ér,

De hisz szerintetek ez isteni,

Épít, rombol s ujjá teremt az Ur

Anélkül, hogy okát megmondaná.

Isten, — mivel nem értitek meg őt —

Bölcsnek tartottatok, mert azt tevém,

Mi inyetekre volt, de most, hogy a

Magam fejével is gondolkodom

Nem ismertek a régi bölcsre már.

ZABUD : Légy újra bölcs és jó uralkodónk !

ASMODÁJ : Mi az a jó, amit tőlem kívánsz ?

ZABUD : Megtérsz Istenhez s megtartod tanát.

ASMODÁJ : Megtérjek én ? Istenhez gondolod ?

Tán azt hiszed, hogy tőle tértem el ?

ZABUD : Sajnos, nagyon ! Ajkad nem zengi már

Dicső apádnak szép zsoltárait,

Mely lelkesített és hozzád emelt ;

Elhallgattak már bölcs mondásaid,

Melyek tudást, fényt szórtak szerteszét.

A barbár, testvér mind nálad talált

Oltalmat, menhelyet, erőt, jogot.

Most mind jajong, honukban nincs joguk.

ASMODÁJ : Zsoltárainkat én is tisztelem,

Szerettem én a bölcs mondásokat,

De ti bilincsnek szántátok nekem

Es én nem tűröm a bilincseket.

ZABUD : Szabad vagy ? azt hiszed szabadság az,

Hogy más jogát lábaddal tiprod el,

Szabadság az, mi szélsőségbe hajt :

Hogy őseink vérrel szentelt frigyét,

Mit Istennel kötött, oly egyszerűn,

Mintha a törvényt gyermek írta voln',

Letörli szellemed ? Ezért vevéd

Te Faraó leányát is nőül,

Ezért engedted meg neki, hogy itt,

Ahol az Ur dicső szentélye áll,

Astóretnek áldozzék nyiltan is.

Ezért mentél imént magad vele

Te, Izrael királya, tüntetően

Megszegni Izrael törvényeit.

Szentélyt emeltél — s szent edényeit

Most kéjlakodba hordja hitvesed,

Parázna lett a hűség városa,

Melyben még nem rég jog s erkölcs honolt,
 Ezer nődhöz ezer lovad röpít
 S nem látod, mind néped tapossa le.
 Salakká lett ezüstöd s viz borod.
 A bölcs szó szádban bűnre változott.
 Szívem keservét ez gyujtotta fel,
 Hitetlen nődnék, hogy nem hódolék.

ASMODAJ: Őszinteséged szinte megható,
 Ne légy heves, gondolkozzál előbb,
 Hiszen te bölcs vagy s gondolkodni tudsz,
 Nagy a tudásod is. Hogy mért tevém?
 Ha a lábad nagy s a sarú szorít,
 A lábadból faragsz-e le, avagy
 A szűk sarut — tágítja meg kezed?
 Ha a törvény gátak közé szorít
 S igája szűk, — nyakadból vágsz-e le?
 A boldogság a cél. S boldog csupán
 Akkor vagyok, ha énem élhetem
 S ebben a törvény gátol engemet.
 „Ne végy sok nőt, ne tarts ezer lovat!”
 Veszek, tartok, mert hisz egy hang csupán,
 Mit a parancsból tettel megszegek.
 S egy megszegett betű ily lángra gyujt?

ZABUD: Neked csekélység, nékem életem.
 Bármily kicsiny, a „jod“, mit elhagyál,
 Zsidó törvényünk szent erkölcsé az.
 És jaj neked, ha e kicsinyke hang
 Lép vádlóként az Urhoz ellened!

ASMODAJ: Irott betű nem lstenem nekem,
 Csak út, amelyen hozzájuthatok,
 Szolgám csupán, tudásom eszköze.
 Ha csak betűt látsz, a törvényben is,
 Az is csak holt anyag lesz, mint a kő,
 Melyből az ember lelke csalja ki,

Mit benne lát, a szépet, istenit.
 Az Ur a porba csak lelket lehelt
 És embert alkotott. Leheld te is
 A holt betűkbe emberszellemed
 És istent alkotol. Imádd tehát
 A törvény láthatatlan szellemét,
 Bármily alakban állítom felé.
 Ezért nem bántom bájos hitvesem,
 Mert lásd: Istent imádja ő is, ám
 Gyarló, szegény, hát úgy imádja őt,
 Ahogy szemével elképzelheti.
 Most is áldozni jött sasszárnyakon
 Tarbudból én velem. Kinek? Neki!

ZABUD: A bálvány bármily mestermű legyen,
 Csak erszényből kivett néhány arany,
 Mely ötvös műhelyébe vándorol
 S belőlök ott oly istent öntenek,
 Minőt a rendelő éppen kíván.
 Nem élő Isten, csak halott anyag.

ASMODÁJ: Azért beszélsz így, mert te mint zsidó
 Istent a Szépben látni nem tudod,
 Te az Igazt hiszed, meg tán a Jót,
 Hát mért ne tisztelhesse benne az,
 Aki akarja majd a Szépet is?

ZABUD: Nemcsak a Szép, Igaz s a Jó, de mind
 A Nagy s Nemes mit elképzelni tudsz,
 Együtt az Ur. Ragadj ki egyet is.
 S tedd urrá mind a sok jelző fölé,
 Már bálvánnyá tevéd, nem Isten az.

ASMODÁJ: Lényegben, hidd el, mégis egyre megy,
 Mert abban is csak Istent sejt még.
 Ha ökröt vág, vagy testvért áldozik,
 Csak néki hódol, őt imádja mind.
 Ki bálványát szoborban tiszteli,

Talán nem ostobább, mint a tudós,
 Ki istenét lelkébe véste be —
 S minden szavát törvényévé teszi.

ZABUD: Ott Szinájnál az Ur nyilatkozott,
De lelkünk is, mely befogadta őt.
 Zsidó vagyok, az egyetlent tehát,
 Igaz, lelkemben érzem és ezért
 Nem holt törvény választ bennünket el,
 Élő lelkünk élettörvénye az:
 Másképp érzünk, másképp gondolkozunk,
 Más a hitünk, mások eszményeink,
 Más a lelkünk, mások erkölcsünk,
 Zsidó nem öl, nem gyilkol, nem rabol
 Hitéért másokat, mert bennök is
 Csak embert lát, az istenalkotást.

ASMODÁJ: Meggyőzni óhajtottalak, Zabud, —
 Érzelmekkel én nem vitatkozom.

ZABUD: Tudat a ébresztett az érzelem,
 Ezért fájt, bántott, nem tűrhettem el,
 Hogy itt honunkban is lenézzenek,
 Gúnyoljanak, szemünkbe köpjenek,
 Elég, hogy ott künn megteszik velünk,
 Hogy ép királyi hitvesed legyen,
 Ki az imént, — jól hallottad magad,
 És nem volt érte egy feddő szavad,
 Gúnyolta bennem éppen a zsidót.

ASMODÁJ: Csak nem sért, hogy zsidónak mondanak,
 Hogy csúfnak látott, arról nem tehet,
 Aztán, beláthatod, heves valál.
 Te sértetted meg őt előbb! . . .

ZABUD: Igaz!

ASMODÁJ: No lásd, hideg gondolkodás mit ér!
 Csak sértésedre volt ez válasza
 S ha ezt beismered nem véled-e,

Elégtétellel mégis tartozol ?

ZABUD : Hogy ezt beismerem, elég talán ?

ASMODAJ : Beismerés, Zabud, már félhiba,
Te, mint az Ur hive sértetted őt,
Szép hitvesemben Astóret hívét,
Illő tehát, hogy mint az Ur hive —
Kövesd meg őt.

ZABUD : S kérem bocsánatot ?

ASMODAJ : Látod, Zabud, azt is elengedem.
Tudom, nem könnyen hajtod hátadat,
Beérem kisebb áldozattal is.

ZABUD ; Fogadd hálám kegyes jóvoltodért,
Ha lelkem rávisz, érted megteszem.

ASMODAJ : Tervem, Zabud. építeni templomot
Molochnak az olajfák szent hegyén,
Astóret szobrát addig is ma még
Bevinni az Urnak szentélyébe.

ZABUD : Király, mit mondtál ? hidd, nem értelek,
Az Ur hegyére vaj ki menne fel,
Szentelyiben ki mer megállani ?

ASMODAJ : A tiszta szívű, ártatlan kezű
Zabud, ki bálványokban nem bízik,
De hűségét, szavát meg nem szegi :
Különben vélem gyűlik meg baja.

ZABUD : E barbár szobrot én vigyem, király,
As Ur szentélyébe, ki pap vagyok ? !
Ez több a gúnynál, büntetésnél is.
Sokkal több, — borzalom ezt nem teszem,
Százszorta inkább száz halált halok !
Király, megölhetsz, mondd, mit érsz véle ?
Lesujthat rám kegyetlen vaskezed,
A tant tanítják majd utódaim.
Ha száz zsarnok kél is fel ellenünk
S véres kőpadra hurcol ellenünk,

Máglyára visz, halomra öl, mindent
 Elszenvedünk, — tanához Izrael,
 Törvényéhez mindenkor hű marad !
 Büntess meg, ölj meg csak tehát, tiéd
 Az életem, rendelkezéssel vele, de ne
 Kísérts !

ASMODAJ : Mit mondasz, én kísértelek,
 Hangom sziszeg, kigyó vagyok talán ?
 Nem szólsz, beszélsz ? Nem szól a szád, eszed ?
 A szél szárnyán nem száll fel szellemed,
 Ez az egész. — Nem értesz, nem tudod, —
 A kigyót Isten hogy megbünteté :
 Szájában por legyen s nem élvezet.
 Mi haszna abból, hogy megmarja azt,
 Kit Isten küldetésből küld elé :
 Szép, rút, gazdag, szegény, mindegy neki,
 Az Ur egyetlen alkotása ő,
 Mely bárkit öl, érdek nélkül teszi,
 Ha kigyó volnék, csak a sarkadat
 Marnám meg, mit kínálsz a fejed ?
 Legyek hát kigyó, mint királyod is
 Önzetlenül s érdek nélkül hozok
 Fejed felett ítéletet. Vigyázz !
 Tudom rajongó, hogy te elvedért
 Feláldozod még balgán még éltedet,
 Utolsó balga tetted ez leszen.
 Ha nem vállalkozol, levágatom
 Fejed s bebalzsamozva tétetem
 Az ocsmány rut bálványszobrok fölé.
 Hisz értük halsz meg, hát imádjon ott
 Az Ur előtt dicső szentélyében
 A bárgyu nép majd téged ő velők.
 Gondolkodjál rajt', szép szerep lehet.
 Eredj előlem ! Hé ajtónálló !

Jehosafat, a kancellár jöhet!

ZABUD (*Iszonyodva*): Megyek, megyek! Isten legyen velünk (*El*).

ASMODÁJ: Rettegj! Gondold meg, mit teszel!
Munkába most a vén számárt veszem.

XII. JELENET.

Asmodáj, a kancellár.

KANCELLÁR: Üdv nagy király, szolgálótól hódolat!

ASMODÁJ: Jó, jó öreg, de hogy sáfárkodol?

Kincstárunból a sok kincs és arany,

Eltűnik szinte láthatatlanul,

Alája ásnak kapzsi szellemek.

S a támadt rést be kell tömnünk hamar,

Az állam háztartása már inog,

S magával rántja, félek, trónomat.

Vedd észbe azt, jövő ujholdra már

Szükségünk lesz ezer kikarra is.

Be kell, hogy folyjék mind s ezt tudva, — add

Elő, ha kívánsz, mit jelenteni.

KANCELLÁR: Felséges ur, fenséges . . . nagy . . . király!

ASMODÁJ: Hagyd el szépen beszédedet, öreg,

Terhedre van, értek számokból is.

KANCELLÁR: Nyelvem nehéz, nem sima, nem pereg,

Nemes szivedhez vágytam szólni,

Előre tervezém beszédemet,

De nem tudom, mert megzavart szemed.

ASMODÁJ: Nemes, ha volna szándékod, szavad,

Nem fojtaná el balga félelem.

KANCELLÁR: Elfojtja köny, szitok szívem szavát.

Az én öreg szívem majd meghasad:

S mi lesz még most, hogy ez újabb adót

Tőlük kívánod mind behajtani?

Uram, kegyes király, nézz csak körül
 Széles hazádon, szerte Judaeán :
 Kiszáraztottad a tengert folyót,
 Pusztává tetted áldott Kanaánt,
 A néped sir, nem hallottad jaját ?

ASMODÁJ : Kiszáradt volna már a bő folyam,
 Ha a köny újra meg nem töltene.

KANCELLÁR : Hisz étlen-szomjan pusztul minden el.

ASMODÁJ : Ki szomjazik, a vérét issza majd.

KANCELLÁR : Ilyen kegyetlen még sosem valál !

Van-é e honban egyetlen család,
 Melyet ne sujtott volna már kezéd ?
 Van-e csak egy, kitől kívánhatod,
 Hozzon, vagy adjon még ajándékot ?

ASMODÁJ : Ajándék az adó, melyet fizet ?

KANCELLÁR : Adó, amely törvény szerint kijár,

Amit megbir a gazdag, a szegény,
 Amit — izzadjon bár, ad szivesen.
 De ha a gazdagtól minden vagyont
 Bevonsz, szegénytől a darab kenyért
 Is elveszed, vaj' nem ajándok-e
 Ha mégis megkapod ? Hisz elhagyott,
 Üres lett már nagy és szent városod.

ASMODÁJ : Mert nagyjai mind tolvaj pártütők

S maguknak szerzik az ajándokot,
 Te kancellár vagy, mondd, hol hát a pénz,
 A nagy vagyon, végső falat kenyér,
 Ha már mindent oly szivesen adott ?
 A sáfárnak kell elszámolnia
 Minden pénzről, amely hozzá begyült,
 A nép izzadja ki, mit hűtlenül
 Egy enyves kéz itt eltulajdonít ?

KANCELLÁR : Felséges Ur ! Tekintsed vén fejem,
 Hit és erkölcsben öszült meg hajam,

Ne mondj felőle ily gyalázatot.
 Vigyázva álltam őrt felette én
 S meghitt hadával mind a két fiam,
 Erkölcsükért felelni kész vagyok.

ASMODÁJ: Hit és erkölcsben vénült meg fejed,
 Azt elhiszem, sokszor tapasztalom,
 Az erkölcs oly megbizhatatlan őr,
 Mely ugy egy félórára szivesen
 Lehunyja félálomra a szemét,
 Kifáradott szegény. Hagyjad tehát
 Öreg nyugodni őt. Elengedem
 A számadást az uj adó helyén.

KANCELLÁR: Igazságos király, ilyen kegyet
 Nekem ne adj! Ha hűtlenek valánk,
 Küldj el, vond meg bizalmadat tőlünk.
 Nem hátráltam az átkozók elől,
 Az ütlegeknek tartám arcomat.

ASMODÁJ: Azért lett hát arczodnak bőre oly
 Kemény, mint a kova. No . . . No . . . tudom
 Szikrákat hány az is, ha kő üti.

KANCELLÁR: Engem vádolsz, mert megnyilott fülem,
 De nézz körül! Mily sok haszontalan
 Fény, pompa mindenütt! A dőzsölés,
 Mely itt már néhány éven át folyik,
 A sok pazar lak. mely itt épüle —
 És néped, amely már kivándorol.
 Megadja kérdésedre válaszom.

ASMODÁJ: Kivándorol? Hol voltatok tehát?
 Az őreim mind néma vak kutyák:
 A nép zsiros kenyérért hagyja el
 A vérrel szerzett szentelt őshazát.
 Nem ugy lesz az, itt kell maradnia,
 Dolgozzék és fizessen több adót!
 Ne véd magad, amit tudok, tudom,

A multa szívesen fátyolt vetek,
 De hallod, pénz kell, sok. Gondod legyen
 Rá, hogy minél előbb együtt legyen.
 S aztán tudod, hogy néha jó vagyok,
 Ezuttal én is erkölcsös leszek :
 Szemet hunyok a számadás felett

KANCELLÁR: Öreg vagyok én már nagyon, uram,
 Kinek szívét megejti a sóhaj,
 Válassz erősebb, zsarnokibb kezet.

ASMODÁJ: Nem zsarnok kéz, okos fő kell nekem,
 Mely érti már az ily nehéz dolog
 Minden csinját-binját, fortélyait,
 Pénz kell nekem, kell néked is :
 Magas tisztedhez méltón, hogy megélj :
 Van nagy családod, vannak gyermekid
 És gyermekidnek vannak gyermeki,
 S én nem veszem zokon, ha az apa
 Szeretvén őket, hát gondoskodik,
 Legyen miből fizetni majd adót.
 Hisz azt is értem tennéd, jól tudom
 S azért ilyen nemes szívet nekem
 Nagyon meg kell becsülni jó hivem.

KANCELLÁR: Igazságos király, te mondod azt ?

ASMODÁJ: Ki mondaná ? Ki más beszélne így,
 Az életet, mint én, ki ismeri ?
 Mit kér a koldus, azt hiszed, kenyért ?
 Mit kér a költő, azt hiszed, babért ?
 Mit kér a hős, dicsőség kell neki ?
 A kancellár talán hálára vár ?
 Pénz kell nekik, minél több, antul jobb.
 Az egyik megcsal, meglop, megrabol
 Azért, hogy egy egy kis pénzre szert tegyen.
 A másik lopva észrevétlenül,
 Mögéje áll s tolvajt, tüzet kiált,

Hogy hálából, önként adjad neki,
 És tiszta kézzel vágja zsebre azt.
 Hiába mondja az Írás : ne lopj !
 Törvény csupán azt bünteti, szegényt,
 Kit tetten ért — a mások érdeke.

KANCELLÁR : Fél a gonosz, hogy Isten látja őt.

ASMODÁJ : Nagyobb baj az, mi nem láthatjuk őt,

Istent, a pénzt, hisz neki hódolunk.

Kérdezd csak, mik vagyunk ? A pénz,

Az érdek ördögének rabjai.

Csak vendégek a föld nagy asztalán,

Melynek biz ő a legfőbb istene.

Övé a fény, mellyel hivakodunk,

Övé a kincs, amit kuporgatunk,

Övé a bor, a hus, finom kalács,

Meg az utolsó kis falat kenyér.

Pénzért küzd minden ember itt,

Pénzért tolakszik, meg kilincsel is.

Azért imádkozunk : Pénzünk legyen.

S minél többet hajtott a hódolat,

Annál több üdvöt, boldogságot ad,

S aztán tudod, minél több már a pénz,

Annál önzetlenebb szolgálatunk.

Minél többet hozasz önzetlenül

Nekem, sokat, annál több jut reád,

Mert kétszer kapsz mindig, ha gyorsan adsz.

KANCELLÁR : Kétszer kapok !

ASMODÁJ : Mondom, ha gyorsan adsz.

KANCELLÁR : Kétszer kapok !

ASMODÁJ : Sok pénzt, siess vele.

Az Ur tanultak nyelvét adta volt

Neked, hogy a bágyadtat fölsegítsd.

Várnak künn mások is reám. Igaz,

Még künn van Batséba, beengedem.

(A kancellár el).

XIII. JELENET.

Asmodáj, Batséba.

ASMODÁJ *(a belépő Batséba elé megy):*

Anyám, Batséba, megbocsáss, hogy ily
Soká várattalak. Sok a közügy.

BATSÉBA: Megint kéréssel jó hozzád anyád.

ASMODÁJ: Jer, ülj le mellém, itt jobbam felé,
S mondd el szivednek óhaját nekem. *(Melléül):*

BATSÉBA: Eléd egy szép leánynak érdeke

Hozott. Lakodban él boldogtalan
Távol járt volna már, ha engeded,
De megvetetted és nem vetted el.
Szenved szegény igaz szerelmeért,
Melyet már rég megunt fásult szived.
De most egy ifju kérné meg kezét

ASMODÁJ: De mondd, csak nem Abiságnak kezét?
(izgatottan): Forró a kása, hogy kerülgeted?
Beszélj világosabban, jó anyám!

BATSÉBA: Bátyád Adonija, Chaggit fia,
Felkért imént, hogy Abiság kezét
Kérjem számára meg tőled fiam.

ASMODÁJ: *(kiszorítja üléséből Batsébát):*

Kettőnknek szűk e hely, eredj odébb.
Miért nem kéri mindjárt trónomat?
Anyám, nem gondolod, több már ez, mint
Fiától megkivánhat egy anya.

BATSÉBA: Fiam, feledned nem szabad soha,
Testvéred ő ki meghódolt neked,
S kit boldogít, szerelmesed vala.
Mindkettőjüknek tartozol vele:
Egymásban leljék fel mindazt, amit.
E földön általad vesztettek el.

S ha megteszed, — te mit sem vesztenél,
Mig ők örökre hálásak neked.

ASMODÁJ: A hála mindig olyan tartozás,
Melyet le nem törlesztenek soha,
Azért örök. De néki tartozom,
Megkapja a kellő jutalmazást.

BATSEBA: „Hallgass anyád szavára gyermekem“.

ASMODÁJ: Fejemhez szegzed újra bölcs szavam.

BATSEBA: Édes fiam, nem ismerlek reád.

Testvéred ő s mit vétett ellened,
Ha csak nem azt, te gyűlölsz, ő szeret.

ASMODÁJ: Nem kell megadnom tettem indokát.

BATSEBA: Ha érte nem teszed, kiméld a lányt.

ASMODÁJ: A szende kis leányt, Abiságot,
Enyém volt ő, másé sosem lehet.

BATSEBA: Nem értelek fiam, az égre nem.

Te dobtad el mint utcarongyot őt,
Mig szenvedett, hevültél másokért.

Kinek Faraó lánya hitvese,
Sáron völgyében mondd meg, mit keres?

ASMODÁJ: Asszony! Engem feddesz talán. Habár
Anyám vagy is, királyoddal beszélsz!

BATSEBA: Királyom vagy? nekem mondtad ezt,
Anyád vagyok, nekem köszönheted,
Azt is, hogy vagy, azt is, mivé levél.

ASMODÁJ: Asszony vagy, hát sokat beszélsz, fecsegsz.

Tudom, hogy mit köszönhetek neked:

Hős Uriásnak hűtlen hitvese.

Ne hidd, hogy szivem oly gyorsan feled,

Dicsőségem, szerelmem, életem,

Biztonságom haláláért kiált.

Az Ur nevére esküszöm neked,

Ezért Adonijának halni kell.

BATSÉBA : Negyot vétettél mostan ellenem.

Fiam vagy, türöm, ám ne tégy olyat,

Ami az Ur, a nép itéletét

Kihivja rád. Mert most már féltelek :

Zsarnok lettél anyád, néped felett

Ne légy még több, kegyetlen gyilkos is !

ASMODÁJ : Jó lesz, ha hallgatsz, pártütő anyám.

BATSÉBA : Magad vagy az ! Ne hánjam-e, miként:

Ülsz zsarnok széken, mit én, anyád

Szereztem meg neked s őt illeté ?

A népnek átka, vérhullám között

Miként veszited el trónod s magad ?

Hallottam átkát, jaj neked, ha ér !

ASMODÁJ : Ajtónálló, hivjad az öröket !

BATSÉBA : Feléd kiáltanak.

ASMODÁJ :

Ez örület !

Már nem türöm, mit ez asszony beszél.

AJTÓNÁLLÓ : Anyád, király !

ASMODÁJ :

Hallgass cudar !

BATSÉBA :

Hozasd.

Az öröket, ha százszor vásra versz,

Elzáratol, ha vak, siket leszek,

Hallom szavad, látom véres kezéd,

Hogy szörnyet szültem, vérzik a szívem !

*(Az örök Asmodájra nézve gyengéden kivezetik:
Batsébát)**

ASMODÁJ : Ajtónálló szólítsd Abiságot.

Ott künn lesz, várta biztosan e vén

Csoroszlyát, a kerítő asszonyát.

(Zugás) : Zugnak morognak künn az emberek.

Minden jól vág és nagyszerűn halad.

Még néhány szikra s lángra gyullad itt

Az Ur országa, hive, népe mind.

XIV. JELENET.

Asmodáj, Abiság.

ABISÁG (*sirva, térdre borulva*):

Mért tetted ezt, király, legyen szived!

ASMODÁJ: Kitéptétek tövestől, nincs szivem.

S te szende lány, most sirsz, van már okod?

Az elhervadt virág mégis kinyílt,

S másoknak nyújtja rózsa illatát.

ABISÁG: Nem értelek, király.

ASMODÁJ:

Mért zártad el

Előlem hü, s ártatlan szivedet?

Azért, mért abban más kapott helyet?

ABISÁG (*feláll*): Ne kinozz engem is. Szivem szabad.

Magad tépted le róla láncait.

ASMODÁJ: Ismerlek már mindnyátokat. Hazug

Itt minden, az a szendeséged is,

Megvette más, utánam mást szeretsz.

ABISÁG: Se mást, se tégedet. Ne sértegy!

ASMODÁJ: Adonijának adtad szivedet.

ABISÁG: Nem áll! Szeretni én már nem tudok.

De mért tagadnám, többször jött felém

S vigasztaló szavával éltetett,

Amíg te másutt néztél kéj után,

ASMODÁJ: Ez hát a vonzalom, miről előbb

Mint édes ének szökött csacska szád,

Leány, már értelek, de jól vigyázz,

Légy az enyém önként, vagy azt hiszem

Adonijáé már szived, másképp

Nem kérte volna meg tőlem kezed.

ABISÁG: Király, mit mondasz, nem, az nem lehet!

Szerelmével engem nem ostromolt,

Nem is beszéltem voln' akkor vele.

ASMODÁJ: Enyém ha lesz, majd elhiszem neked.
Hősöd különben éltevel lakol.

ABISÁG: Király ne mondj ily szörny ítéletet!
Sosem szerettem őt de mit te kérsz
Azt sem teszem. Föl nem áldozhatom
Azért magam, kit szivem nem szeret.

ASMODÁJ: Szeretsz vagy nem. Kérdésre válaszolj!
Kegyelmet másképp nem kap kedvesed!

ABISÁG: Nem az én hősöm, nem a kedvesem!
De a te bátyád, a te véred ő.
Vadállat, szörny, vagy nem tudom, mi vagy.
Te ásod sirját s tőlem kéred azt.
Hogy én vessem belé testvéredet.
A bűnös én legyek! A vére majd
En gyenge lelkemet terhelje meg!

ASMODÁJ: Szeretsz?

ABISÁG: . . . E gyenge sziv gyülöl s szeret.
Gyülölve is szeret epedve, hön,
Szeretve is gyülöl mélyen, nagyon!

ASMODÁJ: Gyüölösz s szeretsz, két lelked van tehát?
Nagy a szived, megférünk benne mind.
Szeretsz, de másnak őrlöd lisztedet,
Gyüörd föl karod, takard föl fátyolod,
Hogy meg látszassék a gyalázatod.
Eredj, leány, most én mondom, kerülj,
Mert bosszum ég és embert nem kimél.

ABISÁG (*távozva*):

Király. könyörgöm, légy ember te is! (*El*).

ASMODÁJ:

S te ember vagy, benned van irgalom,
Lelkének lelke, teste, vére ég.
S nem értem ég, s nem értem még sem őt,
Halálra kinzom, nem hódol nekem,

Varázsa vonz, a tiszta szendeség
 Bűvöl, varázsol, meg kell nyernem őt,
 Akárhogy is. Hé. ajtónálló, hivd
 Benáját iziben!

XV. JELENET.

Asmodáj Benaja.

ASMODÁJ (*ajtónállónak*): Adj bort ide!

(*Benajához*): Látod, hivem, torkom kiszáradott,
 Egy kis bor jót teszen, jer, ülj mellém,
 És tarts velem sok bűt felejteni
 Igaz hivem vagy, nem sopánkodol,
 Nem társz elém mindig csak jajt, nyomort,
 Miként a többiek, nem vagy puha,
 Se lágy, mi harchoz edzett emberek
 Tudjuk legjobban, mit jelent e szó:
 Helyt állani. Ha megdermeszt a fagy,
 A nap hevit, pohár bor megteszi,
 Hol tenni kell, nincs nálunk irgalom.

BENAJA: Ugy van, király!

ASMODÁJ: Igyunk tehát vezér!

BENAJA: Békét, jó életet!

ASMODÁJ: Jó neked is!

A harc megedz, bortól erősödünk.
 Pörölyöm voltál, harcos buzogány,
 Mellyel letörtem minden ellenem.
 Nyílt sir volt tegzed, most is az, tudom.

BENAJA: A harcban tényleg úgy is van király,
 De ha elült a mámor, harci zaj,
 S békében élünk testvérink között,
 Testünk vérenek szenvedéseit,
 Népünk jaját megerezzük mi is.
 Te, ki felettünk a magasban ülsz,

BENAJA : Az életemre esküszöm neked,
Adónijahu ártatlan lakol.

Testvéred ő, dicső atyád fia
Es hived is, ki a pártodra állt
Es népedet nyiltan csittitgatá.
Ilyen kegyetlen nem lehetsz, király!
Vad mámorban beszélsz! Láss józanul!

ASMODÁJ : Vad mámorban beszélek, Meglehet.
Mert aki a māmort nem ismeri,
Nem tudja, a józanság, mily sivár.
Igyunk hát akkor még eggyel vezér!
Hogy a holnap olyan legyen, miként
A mult, fenséges és dicső! Igyunk : (tölt.)

BENAJA : Méreg, minden csepp a fejembe száll!

ASMODÁJ : Tévedsz, barátom, balzsamir a bor
Szivünk sebére is. Igyál tehát!
A māmoros meglát olyasmit is,
Mit józan ész meg nem pillant soha.

BENAJA : Ugy nézi a világot, hogy mindent
Meglát benne, csak magát vesztí el.

ASMODÁJ : Hidd el nekem, boldog csak az lehet.
Igyál, vezér!

BENAJA : Az ördögnek se kell!
Már ugyis kótyagos lett a fejem.

ASMODÁJ : Hát ugy vagyunk, az ördögnek se kell!
Honnan tudod? Emlékszel-e vezér,
Mint csaltad törbe borral Asmodájt?
Eszét māmorba fojtottad te is,
Kutjából elvezetted a vizet
S bort öntöttél belé. Izlett neki.
Te fára másztál, onnan néztél őt,
Ivott, ugy-e, s tökrészezen feküdt,
Te meg vassal kötötted meg kezét
Szorosra, hogy csak ugy nyögött belé

S ráverted aztán Isten gyűrűjét.
 Azóta szolgált. S láttad Asmodájt,
 Mihelyst a mámoros megtudta, hogy
 Már elveszett, rögtön magára lelt,
 Kacagtál, fogtad, ugy-e, a hasad,
 Hogy mint berzenkedett, ágaskodott,
 Miként a vad.

BENAJA : Hát még hogy ordított,
 Reszkettek a hegyek :

ASMODÁJ : Jer hát, vitéz,
 Ne vesd meg ezt a jó nedüt. Mi más
 Tett embernek még ily szolgálatot.
 Egészségére Asmodájnak ezt !

(Isznak. Benaja ledobja a serleget.)

Nem jól esett ? no, mi bajod, remegsz ?

BENAJA : Vérize volt, úgy megborzongatott.

ASMODÁJ : Vérize volt, korán. De ha a föld
 Szomját akartad oltani, figyelj :
 Alattvalóm vagy, megparancsolom :
 Mindkettőnek te légy a gyilkosa !
 Adonijának és Joábnak is.

BENAJA : Uram, király ! A harcban százezer
 Ellenségeddel megviaskodom,
 De végre is ember vagyok. Ilyen
 Embertelen gaztettet ne kívánj !
 Légy ember is, ha van egyáltalán
 Ez óriás alakban még szived.

ASMODÁJ : Korán bevontad ígért kardodat.
 E kard enyém, rendelkezem vele.
 Hogy ember is legyek. Nem voltam tán
 A rabszolgátok eddig is, hogy én
 Hozzátok szabjam minden léptemet,
 Eltűrjem azt is, hogy másnak keze
 Enyém után nyuljon, lázongjanak ?

BENAJA : Uram, király! . . . hittel mondom . . . neked,
 Adonija . . . nem vétkes semmiben, . . .
 Csak azt . . . ne kérd, . . . hogy én . . . gyilkos legyek.

ASMODÁJ : Ember vagyok alakra, arcra is,
 Mit tudjátok ti, keblemben mi dúl?
 Szilaj vérem, mért lüktet oly vadul?
 Mit tett Adonija? Hogy elvevé
 Annak szivét, ki az enyém vala,
 Megkérte, tudd meg Abiság kezét
 Azért, hogy e királyi hölgy keze
 Segitse trónra őt én ellenem,
 Felláxitotta már anyámat is.
 Ember vagyok, miként a többi, nézd!
 Arcom komor redőin láthatod:
 Van gondom, bánatom, mert lelkem ég.

BENAJA : Boldogtalan király, most értelek
 A féltékenység zsarnok, emberi.
 Vad indulatja dulja lelkedet.

ASMODÁJ :

Adj bort ide, hadd fojtsam el vele,
 Vadul zugó szívem érzelmeit.
 Igyál velem, magamban nem tudok. (*Kocint.*)
 Adonijának lelki üdvéért.
 Igyál vezér, légy hős, ki önmagát
 Legyőzi, menj magaddal küzdeni! (*Isznak.*)
 Mehetsz, kiittad már a bosszunak,
 Kiszívtad a támolygás serlegét!

(*Asmodáj lakába. Benaja el. A női lakosztály felől
 már hallhatók Abiság szavai.*)

XVI. JELENET.

Abiság, majd Asmodáj.

ABISÁG : Őr, őr, jelentsd, Abiság jő, könyörg! (*Kopog.*)
 Hogy én öleljelek, ki nem tudtam:

Ölelni érted, kit szívem szeret!
 Csókoljalak! Számmal, amely érted
 Nem tudta azt a szót kiejteni,
 Melytől a lelkem ég! Kérted kezem:
 Nem láttad rajta még a véredet!
 Engem szeretsz, ki gyilkosod vagyok.
 Siess, szaladj előlem, áldozat.

Már véres a kezem? Nem . . . tiszta még,
 Király ne légy kegyetlen, meg ne öld.

ASMODÁJ (*bejő*): Mi az, leány, te itt, mi az, te sírsz?

ABISÁG: Király, ne légy kegyetlen irgalom!

ASMODÁJ: És meg ne öljem szép szerelmesed?

Mondd, édes lányom, mért csak érte ég
 Aggodalomtól mardosott szived?

ABISÁG: Királyom, mondd, ugy-e, Adoniját . . .

ASMODÁJ: Megint Adoniját. Az én lelkem

Ver most vadul, rugdalja testemet,
 Végy engem kebledre édesem,
 Mint bélyeget karodra, mert erős
 Az én szerelmem, mint a zord Halál.

ABISÁG: Erős szerelmed, mint a zord Halál.

Olyan kegyetlen, oly vad szenvedély.

Uram, könyörgöm, mentsd meg őt előbb!

ASMODÁJ: Ó légy enyém, szeress és mentve van.

ABISÁG: Tied vagyok király, vedd testemet,

Erőszakod megejt. Vedd el, rabold!

ASMODÁJ: Önként add meg magad. A lelkedet

Kivánom én és nem csak testedet.

No mondd: szeretsz? Hisz tudsz szeretni még

Szived hideg, miként a jég, — de sir.

ABISÁG: Tied vagyok. Ó irgalom, király!

ASMODÁJ: No mondd: szeretsz? Adonija szabad.

ABISÁG: Szeretlek, nem, ne hidd! Gyűlöllek én!

Nem, nem, ne hidd! Hallod, tied vagyok! (*zokog.*)

ASMODAJ: No csak ne sirj! Hisz nincs oly gyűlölet,
 Mely nézésedtől nem indulna meg,
 Szeretlek ember, nő, te szent szobor,
 Szeress te is! (*Öleli.*)

ABISÁG: Nem tudlak, borzadok.

XVII. JELENET.

Előbbiek, Benaja.

(Benaja véres kardjával beront, örvongve dobja kardját Asmodáj elé. Mind a három hallgat. Abiság rémülten néz Benajára, Benaja Asmodájra. Asmodáj a vér láttára meg-
 hökken, majd elhagyja Abiságot, felveszi a kardot és
 kajánul mosolyog.)

ASMODAJ: Gaz gyilkosok, a vére még meleg!

(*Függöny legördül.*)

III. FELVONÁS.

I. JELENET.

*(Abiság a királyi lak leányaival sétál, a háttérben
Asmodáj a bohóccal.)*

I. LEÁNY : Ha napnyugtával gondterhelt fejét
Rád hajtaná, mért zárod el karod ?
Hiszen tudod, mióta, hogy bátyját
Meggyilkolák, a bölcs, mily buskomor ?

II. LEÁNY : Nem érzed-e, hogy érted ég hevül,
Fájó szivében minden érzelem ?
Feléd, ha hajlik, mért nem csókolod
Edes boldog mosolyra ajkait ?

III. LEÁNY : Nem érzed-e, ha nagy tüzes szeme
Vágyó villámokat lövell feléd,
Szavának lángja nem perzselte még
Magasba vágyó büszke szárnyadat ?

ABISÁG : Lányok, hagyjátok el az Istenért !

IV. LEÁNY : Nem érez-e ifju szived vágyat,
Hogy átöleld kit oly régen szeretsz ?
Ha női lelked boldogítani tud,
Miért nem boldogítod kedvesed ?

V. LEÁNY : Minden szavát nyugodtan tűröd el,
Nem sirsz feléje és nem is nevetsz,
Ha nő vagy, légy te is virág, amely
Od'adja illatát s nem zárja el !

ABISÁG : Testvéreim, kérlek, hagyjátok el,
Ne bántsatok, ti még nem sirtatok,
Mint én, oly véres fájó könnyeket.

- I. LEÁNY : Sirtunk bizony mi is már eleget,
 ABISÁG : Nem az a könny, mely arcunkról folyik,
 Hanem, mely benn szívünk felé hatol.
 Nem az az érzelem, melyet nyíltan
 Nevetve, sirva arcunk árul el,
 Hanem mit lelkünk érzett egykoron
 Meg öntudatlanul, vagy érezett,
 Mikor vagy mély öröm, vagy mély csapás
 Keltette öntudatra álmait.
 Ha büszke mély szerelmünk vágyva ég
 És még sem ujjong, tür, de nem jajong.
- II. LEÁNY : Az élet sóhajtság a mult, — s mosoly
 Jövők felé, remélj tehát s ne vess !
 Vigadj, táncolj velünk, az élet így
 Magunkfeledten sokkal boldogabb.
- ABISÁG : Az élet nem mosoly, — csak szenvedés.
 Ti még talán nem is szerettetek,
 Csak vágytatok és kéjt éreztetek,
 Csak áradoztatok, jól tudva azt,
 Hogy annak szive sem csak értetek
 Dobog, kit átkarolva tartatok.
 De menjünk már tovább, közelgenek. (El.)

II. JELENET.

Asmodáj, Bohóc lassan lépdelve.

- ASMODÁJ : Hadd menjenek előre, várj kicsit,
 De mondd, „bolond, mért vágsz oly bús pofát ?
 Akkor bolond az ember, hogy há vig,
 Megjött talán eszed ?
- BOHÓC : El sem vészett,
 Te mondtad egykoron, hogy a bolond
 Minden szavával szúr mint a tövis,
 A bölcsek közt azért vagyok bolond.

ASMODAJ: Azért hívttalak, hogy oszlasd el
 Vig mókáddal ezernyi gondomat,
 Te meg bölcseledel, sopánkodol.

BOHOC: Láng perzsel a fejed körül, király,
 Hogy is kívánhatod, hogy vig legyek?

ASMODAJ: Nem úgy, bolond, eszedbe juttatom:
 Hogy tisztédért *eladtad* az eszed.
 Tréfálnod kell, ha bárhogyan vérsz is
 Szived belül, hisz ebből élsz szegény.

BOHOC: Csak azt ígértem, más leszek, *különc*.
 Egész világ csal, álarcoskodik,
 Kell, hogy legyen bolond, ki az igazt
 Megmondja, bár be is törik fejét.

ASMODAJ: Mért mondtad az imént, gonosz vagyok,
 Ha minden ember álarcot visel?
 Rossz a kedvem, hát csak tréfálgatok.
 Na, min nevensz, meghoztam kedvedet?

BOHOC: Csak tréfa volt a zsarnokoskodás?
 Hahah! S a balga nép hogy sir, keserg.

ASMODAJ: Belátod hát, hogy nem vagyok gonosz,
 Mint azt tömérdek érdek hirdeti.

BOHOC: Mi és minő nagy, biz nem tudhatom,
 Ördög legyen, király, ki téged ért,
 Most is szerelmes orrod lóगतod,
 S a lány után szaladsz, bár készül a
 Hurok nyakad köré, nyakas király,

ASMODAJ: Csak a lány hűségét vizsgálgom,
 Mit szól, ha majd az összeesküvők
 Utjába botlanak. Hallottam jól,
 Itt és most kell majd összejönniök,
 Hogy szervezzék a népet ellenem.
 Te hívem vagy, szállj sikra ellenük,
 Nem hallgatnak reád, nem baj, ne félj,
 Megtudják, hogy köztük próféta volt.

BOHÓC : Megyek, habár hozzájuk tartozom,
Náladnál jobban féltem a hazát.

ASMODÁJ : Eredj közéjük, mondj ellent nekik.
Már jönnek is. A sánc mögé megyek.
Honnan mindent hallok és láthatok. (*Bohóc.*)
Csak menj közéjük, mondj ellent nekik,
Csak szitsad lángra jobban a tüzet,
Hadd menjen lépre mind : e nép, e föld !

III. JELENET.

Tanácsosok. Bohóc. Nép.

ACHISAR : Helyben vagyunk. A kert ez elhagyott
Helyén bizton beszélhetünk, amíg
Határozunk. Akkor már nyiltan és
Fennhangon hirdethetjük jelszavunk.
Velünk az udvar és az őrsereg.
(*Elhelyezkednek*)

CADOK : Izráel népe, összehivtalak.
Tanácskoznunk kell most jövőnk felől.
Gyászol Ción, virága hervadott,
Megszégyenülve fényed Libanon.
Sáron ma pusztaság : Égő szurok
Ez ország földje most. Elégett rajt'
Minden boldogság és minden remény.
Halljad meg város, hogy jajgat kapud !
En nem kérdelem, megmondják mások itt,
Kifosztásra ki adta Jákobot ?
Prédára Izráelnek nemzetét ?

BOHÓC : Az Ur, ki ellen annyit vétkezénk.

CADOK : Ki vágta ki sudár cedrusaid,
Ki szakgatta le cipruslombjaid,
Ki szennyezé be Isten hajlékát ?
En kérni jöttem ősink Istenét

És áldani a jó szándékokot.
 Mi Istenünk mért hagytál minket el,
 Mivé is lett áldás-igéreted ?!
 Tekints a földre, árvák, özvegyek
 Jóságos atyja számláld a sóhajt:
 Több mint az Egnék fénylő csillaga!
 A jajgatást: több mint a föld pora!
 A sok könnyüt: több mint a tengerek
 Fövénye, hisz nagy tenger lett maga!

A NÉPBŐL: Örök sopánkodás a végzetünk,

CADOK: Kelj hát Ción, ébredj Jeruzsálem,

Az Ur beszél, figyeljete reám!

Kívéném a kezedből a harag

S a támolýgásnak öblös serlegét,

S méreg nem érné többé ajkadat;

Belényomnám annak markába azt,

Ki azt mondotta neked, hogy hajolj

És átjáróvá tette hátadat!

Hogy megtehessem, most már rajtad áll,

Ébredj Cion, kelj fel Jeruzsálem!

Ébredjete föl és ujjongjatek

Ti porban, sárban, kínnal álmodók!

A felkelő nap harmata a könny,

Mely bő forrásként orcátokra hull,

A hegynek, dombnak ujjongása vár,

Kiálts tele torokkal és emeld

Föl mint a harsona a hangodat!

BOHÓC: Hogy lázadásra ne uszitsatek!

CADOK: Ciónnak kedvéért nem hallgatek.

Aldott a perc, mídőn felkél a nap

S belőletek kilobban a harag!

BOHÓC: Harag a legrosszabb tanácsadó,

Azért ajánlják bölcs tanácsosok.

A NÉPBŐL : Bolond, miért beszélsz mindig bele,
Tanácskozásra hívtak téged is ?

BOHÓC : Most *ők* bolondok, higgadt *én* vagyok.

ZABUD : Meddig tűrjön, gyászoljon szép hazánk ?

BOHÓC : Bünhődnünk kell, mert vétkeztünk sokat.

ADONIRAM : A nép ártatlan, mért szenvedjen az ?

BOHÓC : Te mondod ezt, robotfelügyelő,

Mert a dühétől félted önmagad.

BENAJA : Bolond beszédre mit se adjatok !

ZABUD : Jákobnak mondta Lábán egykoron,

Midőn utána ment és üldözé :

A lányok az én lányaim, fiad

Az én fiam, kincsed mind az enyém.

És azt felelte rá az üldözött.

Ki ősünk volt a szenvedésben is ;

Nézd végig mindenem, mi a tiéd,

Nehéz munkám keserves bére mind.

Éjjel-nappal dolgoztam én néked,

Akár fagyott, akár perzselt a nap,

E kéz, ez elme érted fáradott.

Lábam nyomában áldásod fakadt,

Mondd, mit tettem neked ? Mért üldözöl ?

EFRAIMBELI : Ez Jákob hangja, nem Ézsau keze,

Papok ti nem tudtok lázítani.

Hallottátok ősünknek jajszavát

Szabad nép vagytok, gondolkozzatok,

Szabad bitang jószág-e Juda itt,

Hol minden talpalatnyi szent helyet

Nagy őseink szent vére áztatott ?

Nem nyujt a föld már nekünk itt kalászt,

Hisz az, kiért annyit dolgoztatok,

Akár hő égetett, akár fagyott,

Tenvéredből való királyod is,

Barbár zsarnok módjára üldöz el.

A szent templomba bálványszobrokat
Cipeltetett tivéletek, papok,
Juda s Dávid házának bölcsei.

TOBBEN A NÉPBŐL : Igaz, helyes, miért engedtétek ?

EFRAIMBELI : S most Izrael saját honában is
Bálványoknak hódolni kénytelen.

Verejtékes munkánkkal épített
Ehbérért sok hölgyének kéjlakot,
Kincsünk, ha volt, galádul elvevé,

BOHÓC : De fényesebbé tette udvarát,
Hatalmassá Izráelt ő tevő.

EFRAIMBELI : Torkodba fojtom még a szót, bolond,
Ha itt sokat locsogsz, — A házait
Arany s ezüst, fénypompa tölti meg,
Szállásait délceg fajménesek.

A NÉPBŐL : Csudájára is járt egész világ.

EFRAIMBELI : Honnan tellett ? A népnek véréből ?
Belőletek nem tört ki mégse jaj,
Mert a gyengékben nincsen öntudat,
Hallottátok-e már a völgy jaját ?

A NÉPBŐL : Halljuk, halljuk, oly helyesen beszél,

EFRAIMBELI : Panaszra ment bíró elé szegény.

Bíró uram, — mondá — nem türhetem

A dölyfös gunyt, a gőgös hencegést,
Mellyel lenéz reám a büszke bérc.

Miért is hordja oly fennen fejét ?

Kopár sziklája nem nyujt sem kalászt,

Sem illatos virágot, sem babért,

Mig én mindent adok, belőlem él

Az ember és bennem gyönyörködik.

Való, amit beszélsz, — szólt a bíró, —

Mégis méltán lakolsz, mert gyáva vagy !

Mert gunyszavát mind némán türöd el,

Kiálts az ő hangján felé s meglásd :

A bérc is a te hangoddal felel!

Izraél népe, hallassad szavad,

A bottal üss, ne vándorolj vele!

A NÉPBŐL: Ugy van! pusztuljon zsarnokunk!

EFRAIMBELI: Meghatva halljuk az ítéletet.

Im itt a zászló, hát kövessetek

Dicsőn ragyog rajt Isten szent neve.

BOHÓC: Gondoljátok meg, mit cselekszettek!

A NÉPBŐL: Fogjátok le a vén bolond csahost.

(Miközben köréje sereglenek, Abiság közeleg).

IV. JELENET.

Előbbie. Abiság.

ABISÁG: Csöndes magányomat mily zaj veri?

A NÉPBŐL: Egy hölgy, hogy jó ide?

BENAJA: Abiság az!

A NÉPBŐL: Ne késsünk itt tovább, zászlónk alá

Kell minden harcosembert gyűjteni.

(A nép dalolva sorakozik. Abiság bámulva hallgatja az éneket).

A NÉP: „Szellő suhan át a völgyön, a bércen

S felrázza a tétlen vesztegelőt.

Leszáll a fuvalma, a lelke a mélybe,

Lelkünkbe önt most újra erőt.”

ABISÁG: Lelkemben úgy ölt gyászt a szerelem.

A NÉP *(folytatva)*: „Lehullnak a sírba a vaskötelékek

Bilincs a rabot nem terheli már!

Fel, rajta tehát testvéreim, alvók,

Pusztuljon a zsarnok! Éljen a hon!”

ABISÁG *(e szavakra eléjük rohan és térdre borul)*:

Ne menjetek, király, mi lesz veled?

Jó emberek, zsidók, ne menjetek!

BENAJA: Eredj odébb, nemes fehérszemély,

EFRAIMBELI: Tán egy a zsarnok hölgycafatjai
Közül, hogy férfiak közé vegyül.

ABISÁG (*felkelve*): Én, én cafat, ti hűtlen pártütők
És ti tanácsosok a lázadók
Között, sőt élükön. Szegény király!

BENAJA: Népünk között, sőt élükön megyünk.

ABISÁG: Nincs hát egy hive, egy barátja sem?

ADONIRÁM: Volt egy barátja, lásd az is bolond.

ABISÁG: Bolond szerintetek, ki hű marad.

Zsidók, hová lett szent hűségetek?

BOHÓC (*lekötve*): Zsidók, nekünk lázadni nem szabad.

EFRAIMBELI: Mi lesz, nem álltok szóba tán vele?

Ha nem mégy (*Abisághoz*) hát majd én röpitelek.

BENAJA: Ne bántsátok, megszenvedett szegény,

A hűség sokszor dőre bár, de szent.

ABISAG: Ne hirdessétek ezt a háborút,

Ne is vigyétek ezt a hirt tovább!

Szomszéd hegyekről vérre szomjasan

Leselg az ellen minden ördöge.

A NÉPBŐL: Igaz, ránk támad minden ellenünk.

MÁSOK: A nép ki mondta már ítéletét.

TÖBBEN: Pusztuljon a gonosz! Halál reá!

ABISÁG: Halált mondott reá a nép! És ti

Ezt némán türitek, tanácsosok?

Papokhoz illő a pártoskodás,

A lázadás, az embergyilkolás?

Hősökre vall egy ellen ezreket,

Fegyverre, harcra fellázítani?

Vagy oly nagy-e az egy, hogy ellene

Ily nagy tömegnek lázadása kell?

Örüljete, hogy a ti vérete.

Van-e csak egy is köztünk, akinek

Ne volna bűnös, véres a keze?

A NÉPBŐL: De mind között légvéresebb övé,

ABISÁG: Mindent a zsarnok, más nem vétkezett,
 A pap, a hős, az ördög rabja mind.
 Áronnak éke hit jelképe volt,
 Nem ékszer volt, ajkán nem hitszegés,
 Nem fütykös volt, nem ontott vele vért,

BOHÓC: Hallgass, különben téged is talál.

ABISÁG: Nem hallgatok, mert meg kell mentenem.
 Mit tettetek, hadd hallja mind a nép.

A NÉPBŐL: Igaz, hadd halljuk, ki volt ellenünk-

EFRAIMBELI: Most a királlyal végezünk előbb.

ABISÁG: Ez itt a rut bálványokat vivé

Az Ur szentélyibe, ez itt vérig

Zsarolt.

TANÁCSOSOK (*feléje rohanva*): Egy szót se többet,
 balga lány!

ABISÁG: Nem félek tőletek. Ez itt üzött
 Igába bennetek. S ez itt (*Benajára mutat*)

BENAJA: No mondd,

Megölte, ugy-e, jó Adóniját?

Kezem megölte, a gyilkos te vagy.

ABISÁG (*kétségbeesve*): Hogy én gyilkos vagyok! Ha-
 zugság! Nem!

Tán látjátok, hogy véres a kezem?

Gyilkos vagyok, magam beismerem,

Engem büntessetek, ne a királyt!

BENAJA: Halálod néped meg nem váltaná.

BOHÓC: Utána vaj' ki váltaná meg azt?

ZABUD: Éljen Rechabeam, az új király!

ABISÁG: Rechabeam, dicső dolog fiát -

Az apja ellen fellázítani!

Ha ő ostorral kergetett, fia

Majd skorpiókkal ver szét köztetek.

EFRAIMBELI: Lehet, hogy úgy van, ám most már elég.

BOHÓC : Testvéreim, kérlek, ne menjetek,
 Testvéreink lesznek majd véle is !
(Efraimbeli megragadja Abiságot).

V. JELENET.

Előbbiek. Asmodáj.

ASMODÁJ *(a sánc mögül rohan)* : Ne bántsá senkisémet,
 E lány enyém !

MIND : Király ! . . . Király, te itt ? Itt a király !
(Efraimbeli bámulatában leteszi Abiságot, kit Asmodáj karol, de Abiság kiragadja magát karjai közül).

ABISÁG : Én nem vagyok tied. Benaja, jer !

BENAJA : Törődj magaddal, hagyd el a leányt,
 Megunta néped is már az igát,
 Kimondta rád halálítéletét.

ASMODÁJ : Elég. Egy szót sem többet, vakmerők !
 Az életemet kívánja hát a nép ;
 Talán a halhatatlan szellemet
 Akarja most testembe fojtani,
 A sors, az Ur művébe szólni,
 Kit rab módjára tisztel és imád,
 Nem tartja bűnnek, sem pap, sem a nép ?
 Magam vagyok. Mozdulj hát, gyáva nép !

BOHÓC : Nem gyáva nép, mely téged megcsodál.

A NÉPBŐL : Hallottátok, még gyávának kiált ?

CADOK : Maradjatok, tán meghódol maga.

ASMODÁJ : Nem hódol a király, uralkodik !

A vérebeknek is parancsot ad.

BENAJA : Király, te hős, ne légy ily vakmerő !

ASMODÁJ : Ily gyávák közt nem vakmerő e szó.

EFRAIMBELI : Mi gyávák nem vagyunk. Add meg magad !

ASMODÁJ : Ki volt e bátor vakmerő legény ?

EFRAIMBELI *(kilép)* : A hősöket megejti szellemed.

Reám parasztra nem hat ily erény.

(*Kardot ránt*). Add meg magad!

ABISÁG (*odarohanva*): Király, ne ingereld!

ASMODÁJ (*a kilépő felé, megragadja kardját*):

Derék fickó vagy! Ilyen hős legény

Kitüntetést kap és nem büntetést.

Hogy munkáskéz a legfőbb érdeme.

(*Csodálkozás moraja a népben. Asmodáj úgy szoritja a legény kezét, hogy a vér kicsordul rajta*).

No mit sziszegsz? . . . Véres lett z kezem,

Véreskezű otromba gyilkosok.

S ti jó barátok, bölcs tanácsosok,

Nem láttok át a fickó szándokán.

Dávid házának buzgó hivei,

Tudjátok-e, kinek malmára hajt

Az összeesküvés? Fickó beszélj:

Mire használtátok föl e zavart?

Mondd: én utánam ki legyen király?

EFRAIMBELI: Ha már sejted: Éljen Jerobeám!

TÖBBEN A NÉPBŐL: Éljen Efraim, Juda megbukott,

BENAJA (*eszmélve*):

Még nem bukott, még itt vagyunk mi is!

A NÉPBŐL: Éljen Jerobeám! Le Dáviddal!

(*Nagy zavar, Efraimbeliek Asmodájt támadják, Benaja és hivei védik. Asmodáj kiragadja Abiságot a tömegből*).

ASMODÁJ: Lázongjatok csak és morogjatok.

Bomoljatok, mámortól részegek,

Tüzet gyújtók, lánggal fegyverkezők,

Vakuljatok, rohanjatok bele

A lángnyilakba, testvérárulók!

EFRAIMBELI: Efraim törzse, jertek én velem.

A vár alatt lenn várnak hiveink.

A NÉPBŐL (*dalolva*): Szellő suhan át a . . .

MÁSIK : Le a zsarnokkal ! (*Mennek*).

ASMODÁJ : Szellemek hada,
Tisztítsátok meg gyorsan e teret ! (*Zugás*)

VI. JELENET.

Asmodáj. Abiság.

ASMODÁJ : Zugást hallok, ti vagytok szellemek ?

ABISÁG : Uram, király, ne hívj a szellemet !

ASMODÁJ : Szeress, leány, enyém vagy, légy enyém !

ABISÁG : Én nem vagyok tiéd, Benaja jer !

ASMODÁJ : Hallottalak, már nem tagadhatod,

Enyém ez ajk, e száj, e szív. No, no !

(*Magához akarja vonni, Abiság szabadkozik*).

ABISÁG : Eressz, király, Benaja, Lázadók !

ASMODÁJ : A lázadókat hívod ellenem ?

Hallod, már jönnek vissza emberid,

Zajongnak lázongó szellemid. (*Magához vonja*).

ABISÁG ! Király, eressz, szökjél az Istenért !

ASMODÁJ : Szüntesd varázsodat és elmegyek.

ABISÁG : Hát tépd ki örült, vad kéjvágyadat,

Szökjél vagy engedj szökni engemet.

ASMODÁJ (*mind izgatottabban*) :

Az örült vágyamat ? Mi bennem él,

Az embergyengeség ! Hallod leány,

Ne ellenkezzél még tovább velem !

ABISÁG : Ne ily sóvárgó vággyal jöjj felém,

Mikor veszélyben trónod, életed !

ASMODAJ (*megrázva*) :

Ne másra nézz, a lelkemet kiméld,

Mondod mindjárt : Szeretsz ?

ABISÁG (*megdöbbenve*) : Mi az, mi bánt ?

ASMODÁJ : Hálódba csaltál, átkos tisztaság.

Az Ur nevében ? Mondd, hiszel megint ?

Hisz ördögöknél ördögibb a nő!
 S hatalma van — mond, — minden ördögön.
(Megérinti Salamon gyűrűjével.)

ABISÁG *(megrettenve)* :

Miféle gyűrűt dobtál én reám
 Az Ur nevében? Mondd, hiszel megint?
 Hogyan ragyog! Varázzgyűrűd talán,
 Mellyel megejtéd egykor Asmodájt?
 Vedd, vedd le rólam, nem szellem vagyok,
 O Istenem, igaz a szent neved,
 Hisz nő vagyok, szeretni vágy szivem,
 Szeretni lelkem, testem, mindenem.

ASMODÁJ *(boldogan)* :

Abiságom, imádott szent gyűrű! *(átkarolja.)*

ABISÁG *(megborzad ölelésétől)* :

Jaj, vedd karod, szúr a kezed, miként
 Ha kést szurnál belém. Szemed tüzét
 Nem bírom el, *(kibontakozik)* mert lelkem égeti.

ASMODAJ *(izgatottan)* :

Nincs hát rajtad hatalma semminek,
 Hiába rajta hát az Ur neve.
 Átkos gyűrű és átkos szenvedély,
 Most menjetek és szálljatok tőlem
 A tónak piszkos, sáros mélyibe,
 Ne lásson többé embernek fia!
*(A gyűrűt a közeli tóba dobja, melynek
 tulsó partján egy ember halászgat.)*

ABISÁG: Mi az király, te vérezel, mutasd. *(Amint Asmodáj a dobásnál karját emeli, karjáról vér csepeg. Abiság ijedten és gondosan emeli le karájáról a köpenyt, Asmodáj megdöbbenve nézi a vért és kiragadja magát Abiság kezéből).*

ASMODÁJ: A vér, a vér s e gyenge porhüvely!
 Asszony, ember, neked köszönhetem.

ABISÁG : Uram, király, könyörgöm, légy nyugodt,
 Ne bánts sebed, ne izgasd fel magad :
 Jer, ülj le, hadd kössem be a sebed.
(Leszakítja fátyolát s azzal köti be Asmodáj karját. Asmodáj ráta felejtí szemét és minél tovább bajlódik Abiság vele, annál jobban megenyhül).

ASMODÁJ : Vérem folyik miattad, jó leány,
 Kötözd be jól, töröld le véremet,
 Lányom, ne menj, maradj mindig velem.

ABISÁG *(megfeledkezve szeretettel szorgoskodik)* :
 Veled leszek, nyugodj meg, jó Uram !

ASMODÁJ : Kötözd leány, oly jól esik, ha lágy
 S forró kezed tartod sebem felett,
 Szeretlek szivből, tiszta jó leány !

ABISÁG : Ó, bár megenyhült volna már szived.

ASMODÁJ : Beszélj lányom, mi kell, hogy elhihesd ?

ABISÁG : Ejts bűnbánó könyüt a mult felett,
 Tedd jóvá még, amit s amig lehet.
 S a rom felépül, — boldogok leszünk.

ASMODÁJ : Nem voltam oly gonosz, miként hiszed,
 Most már tudom, mért tettem mind a bűnt ;
 Kegyetlen düht, embertelen szigort
 Mutattam mindig, hogy utálj, kerülj,
 S ne lássam mindig angylarcodat,
 Téptem lelke, hogy majd belészakadt,
 Képed belőle nem törölhetém
 S a vérem, vérem forró és meleg.
 Téged szeretlek, mondd meg, mit tegyek ?
 Nincs áldozat, mit meg nem érdemelsz.
 Mindenki elhagyott, anyám, fiam,
 Népem, barátaim, te vagy velem.

ABISÁG : Ne értem tedd, a jóért tedd a jót.
 Bölcs nagy valál, imádott mind a nép,

Szerettél és melletted volt anyád.
(Esdve) Anyád, király, sötét börtönben is
 Csak érted szenved és imádkozik.
 Lelked lenyügni majd a büntudat,
 Engedd ki őt s szabad leszel te is.

ASMODÁJ *(eszmélve)*: Hiu a földön vér, erőszak is,
 Népem lázong, anyám pedig fogoly.
 Te vélem vagy, mégis mily messze vagy,
 Csókolj lelkeddel s hozd ki Batsébát.

ABISAG *(örvendve)*: Megyek király, hozom a jó anyát.
(Asmodáj átadja rendes pecsétgyűrűjét, Abiság el).

VII. JELENET.

Asmodáj.

Az édes jó anyát boldog leány,
 Ki a vérben, hűségben hinni tud,
 Boldog megkinzott hívő emberek!
 Sivár szellem valék, szívembe nem
 Volt semmi más, csak bosszuszomj, harag,
 Égő pokolnak indulatai.
 Nem volt napom, sem éjjelem, mint itt,
 Merő egyhanguság volt életem
 És még sem éreztem magányomat.
 Az erdőt jártam, bércet, szirttetőt,
 Hol ember lába még nem járt soha.
 Magamban voltam s nem valék magam,
 Mig itt tolongó árban járhatok,
 Ezer halandóval beszélhetek,
 Én mind megértem, engem egy sem ért.
 Tekintetemre vágy ezer leány
 S a nőt enyémnek még se mondhatom.
 Más volt a búm, más volt a bánatom,

Más volt az üdvöm, más a vágyam is,
 Mert amióta ezt a porhüvelyt
 Vettem magamra, hogy lerázzam azt,
 A por magához vonz, nem enged el.
 Ó kigyóátok, most már érezem
 Poros fulánkodat! Mindig csak por
 Jő számba, kéjes üdv, gyönyör helyett.
 Pedig oly szép itt minden, mindenütt,
 Boldog, halandó, gyarló emberek,
 Ha kint éreznek, együtt érezik
 Es édes csókban ful el sóhajuk.
 Enyelgve játszik velük a sugár,
 Boldogságról zeng nekik a madár,
 Csak én lesem hiába hasztalan,
 Hogy csók leszen, mit női ajkuk ad,
 Oly édes, forró, hogy lehűtheti
 Vadul zugó, háborgó lelkemet.
 Ezer csók közt egyet sem érezek,
 Csak szájjal adják, szivből nem kapom,
 Olcsó a csók, ha bármi árt kíván,
 Ha ingyen kaptam, — akkor drága csak.
 Megmondta ő, hogy rut ellenkezést
 Szit majd közöttem és a nő között.
 Meghódol mind, a lelkük mind enyém.
 Egy asszony csak, ki ellenáll nekem.
 Meg kell hódítanom, vagy elbukom.
 Bukom? Badar beszéd, azt hittem, hogy
 Gondolkodom s az emberszáj beszél
 Ész nélkül is. Le kell győznöm magam.
 A gyengeség már is bukás. Bukás?
 Szellem, vagy ember légy, de teljesen.
 De én szellem vagyok, Nem változom.
 Ha bármily édes itt az emberi,
 A vágy utána mégis ördögi!

VIII. JELENET.

Asmodáj. Batséba. Abiság

ABISÁG (*közeledve*): Jő már anyád, király!

BATSÉBA: Édes fiam!

ASMODÁJ: Anyám, bocsáss meg, szólni nem tudok.

ABISÁG: De néma ajkad hangosan beszél.

ASMODÁJ: Elhallgatja, hogy mennyit szenvedek.

BATSÉBA: Anyád vagyok, én megbocsáthatok.

Az én könnyüm könnyen lecsókolod.

(*Asmodájnak vállára borul*).

ABISÁG: Ne csókold azt le, boldogsága sir.

Királyom anyja, nékem is bocsásd,

E sok gyötrelmet értem szenvedéd.

BATSÉBA: Te nem tehetsz miről sem, gyermekem.

ABISÁG: Szeresd királyom, a legjobb anyát!

ASMODÁJ: Érzem, tudom, hogy annyi szenvedés

És gyűlölet között mily jól esik

A sziv visszhangját hallani: Szeress!

BATSÉBA: Szeresd, ki érted szenvedett. Nem az

Fájt, hogy velem bántál kegyetlenül,

Hanem, hogy rabként élve holt valék.

Nem láttam, hogy mint forr itt a világ,

Nem hallottam, mi történik kívül,

De ott is sejtém, itt benn érzém:

Anyád halála az első keserv,

Mit nélkülem szenvedsz majd el, fiam.

ASMODÁJ: Feledd a multat és eredj, pihenj!

Abiság, jer, feledtesd velem is.

BATSÉBA: Vidítsd fel őt, oszlasd el bánatát.

ASMODÁJ: Amit kívántál, látod, megtevém,

Most rajtam áll a kérésnek joga.

BATSÉBA: Csittitsd a lelkét, hogy erős legyen.

ABISÁG: Hidd el, kérésed nekem már parancs.

Ha lelked fáj, legjobban érzem én. (*Zaj*).

BATSÉBA : Mi az ? A mélység árja zug talán ?

ABISÁG : Talán megint a lázongó tömeg ?

ASMODÁJ : Mit bánom én, hogy mit cselekszenek.

Te légy enyém, te légy velem szívem !

BATSÉBA : Itt jó sietve hitvesed, fiam.

IX. JELENET.

LILIT : Király, kereslek mindenütt, siess,

Erős karodra most nagy munka vár !

ASMODÁJ : Már megzavarta a nyugalمامat.

LILIT : A lázadás kitört, Jerobeám

Dühös sereggel kelt föl ellened,

Turbékolásra mostan nincs idő.

Anyád is itt, hogy megpuhítsanak.

ABISÁG : Király, csak menj a harcolók közé.

Az Ég áldása léssen majd veled !

BATSÉBA : Fiam, veszélyben trónod és hazád.

Amig szived dobog, és lelked él,

A küzdő harcnak élén van helyed.

ASMODÁJ : Ne aggasszon a sorsom benetek !

LILIT : Mit építettél, minden romba dől.

ASMODÁJ : Csak menjetek a női lakba most,

Hol biztonságban várhattok reám.

Abiság, csak te jöjj, maradj velem.

LILIT : Hiu a föld, itt minden ellened,

ABISÁG : Van, van még hűség Judeában is.

BATSÉBA : Lelked hitével mindezt megnyered.

ASMODÁJ : Hivom, ha kell a szellemek hadát.

LILIT : Ha gyenge lész, nem hódolnak neked,

ABISÁG : Erős, ha lész, legyőzöd ellened

Magad, ne hivd a csalfa szellemet.

LILIT : Hát én kérlek, a leghűbb hitvesed,

Rám nézz uram, az én tüzem lobog,

Sivár álmom kinzott az éjszaka :

Képek, sejtések, szolgasor, bukás.
 S az ajkam égett, hogy csókoljalak.
 Karom feszült, hogy átkaroljalak.
 A vérem forrt, hogy fölhevitselek
 És nem voltál velem, nem látod-e,
 Hogy elvesztetted magad ?

BATSÉBA : Menj, menj fiam !

ASMODÁJ : Abiság, szólj, mit mond most a szived !

LILIT : Engem szeress, mert én megmentelek,
 Csak téged várnak harcos őreim.

ASMODÁJ : Szerettelek, amig lelkemben élt
 A kéjes vágyért ittas szenvedély.

LILIT : Elillant hát a mámorod. Hallod !
 Egy koldus jár künn, még nyakadra hág,
 Legendákat zeng róla már a nép,
 Ha elbukol, a rabja lesz megint !

ABISÁG : Ha hinni fogsz, legyőzöd ellenid.

LILIT : Hallgasd csak énekét s aztán beszélj !
(Távolról hallható az ének, melyet gitár kísér)

„Volt egyszer egy király,
 Hatalmas volt nagyon,
 De mert magasba szállt
 Örvénybe dőlt,
 A koldus, Ő bölcs Salamon.“

ASMODÁJ : Ki énekel ily balga éneket ?

LILIT : A koldus az, ki váltig hirdeti,
 Hogy Izraelnek bölcs királya ő.
 De mert hasonlít hozzád, a tömeg
 Előbb ütötte, most utána megy.

ASMODÁJ : Hasonlít hozzám, hogy ő a király !

ABISÁG *(megrendülve)* :

Király, mi bánt, uram, nem értelek,

ASMODÁJ : *(megfogja)* : Neked szeretni kell, nem érteni.
 Az ember egymáshoz mind annyira

Hasonlatos, hogy nincs ember, kinek

A balgasága meg nem sértene.

BATSÉBA : Hát összeesküdt minden ellened.

LILIT : Uram. siess, félek, késő lesz.

ASMODÁJ : Hölgyek, most már én mondom, menjetek,

S ti szellemek, ti Ég s föld gyermeki

A légnek zúgó dörrenései,

Villámnyilakkal küzdő bajnokok

Jertek már, harcba hiv királyotok,

(Abiságot visszatartja, többi el.)

Nem úgy leány, te itt maradsz velem.

X. JELENET.

Asmodáj. Abiság.

ABISÁG : Ó hála néked hős parancsolóm

Vigyél magaddal és megcsókolom

Lábad nyomát, mely harcol Istenért.

ASMODÁJ : Te érted harcolok, a szivedért.

Te légy enyém, csókod leheld belém,

Hogy emberré legyek, minő te vagy.

ABISÁG : Erős légy, bölcs, minő valál, ki hisz !

Ha hinní tudsz, könnyü a győzelem,

Csak egy jó szót szólj és a nép tied

Vedd róla az igát s ígádba dől,

Avasd fel újra Isten templomát.

S tied az ég, a föld s a nép szive,

Mi ahhoz képest az enyém, szegény !

ASMODÁJ : Tiédben még a tisztaság ragyog,

Tiedben még az égi láng lobog.

A szived még a népedért dobog !

Szeress és véled mindent megnyerék

Embert, Istent, menyt, földet egyaránt

(Távolról újra ének hallatszik)

ABISÁG : Ó boldog sejtés, még boldog leszek.

Ott harci ének, gyűlölet beszél,
Szivükből béke, szeretet dalol.
Dalold király, a hit dalát nekik,
Dalold magasztos éneked megint.

ASMODÁJ : Te énekelj, gitárom elveszett.

ABISÁG : Gitárod elveszett, szegény király,
Daloljuk így a hitnek vig dalát,
Az leszen majd győzelmi indulód,
(*Dalol, Asmodáj hozzásimul, kíséri énekét.*)
„Elmult a tél, a föld szabad,
A rózsafán virág fakad,
A föld, mező nem néma már,
Vigan dalol a sok madár,
A napsugár csókot lehel
És felhevül minden kebel,
Add csókotat. magasztos Ég
Benned hiszünk, ajkunk, ha ég.”
(*Az utolsó akkordok visszhangja hallható,*)

ABISÁG : Mi az, az Ég kíséri énekem ?
Szivemben mily csodás érzés fakad !
Királyom, jó uram ! (*Karjába dől*)

ASMODÁJ : Szeretsz-e már ?

Csókod vigyen a győző harcba most.
(*Magához emeli Abiságot, csók, a közben Salamon közelg a nép élén, minél közelebb jő, Asmodáj annál inkább megtörik, végül leroskadva teszi le az elalélt Abiságot.*)

ASMODÁJ : Buktam, megyek, ti boldog emberek !
(*Asmodáj eltűnik, csak köntöse marad a földön*)

XI. JELENET.

Abiság, Salamon a tanácsosok s a nép élén.

BENAJA : Abiság ez, Abiság hallod-e ?
Éljen dicső királyunk, Salamon !

ABISÁG (*eszmélve*): Éljent kiált a nép, ki az, hol vagy?
(*Meglátva Salamont a nép élén.*)

Igy már szeretlek újra boldogan! (*Leborul előtte*)

SALAMON: Kelj föl, leány, győzött te szent hited!

ABISÁG: S e köntös itt?

SALAMON: Az ördögöt takarta be,

TANÁCSOSOK: Az ördögöt? Hát ő ült trónodon?

ABISÁG: Rossz szellem volt, ki engem átkarolt,

Ki annyiszor gyötört? Nem, nem lehet,

Hisz láttam, ő is szenvedett!

BENAJA: (*Asmodáj köntösét felemelve*): Mivel

Szent tisztaságodat nem győzte le.

Király, vedd újra fel palástodat!

SALAMON: Még meg nem illet, jó testvéreim,

Koldus vagyok, ki számos bűneért

Koldulva kér bocsánatot, kegyet.

A NÉPBŐL? Hallod, koldulva kér bocsánatot.

SALAMON: Az Urtól s tőletek, mert vétkezém.

Boldog királyotok valék, ki hogy

Magasba tört és hinni nem tudott,

Ki csak tudásra, kéjre szomjazott,

S fenékig itta ürmös serlegét, —

Örvénybe dőlt és hinni megtanult,

Király valék imádott népemen,

Király valék a szellemek fölött,

S még többre sarkalt balga szenvedély.

Segélyül hívtam a szellemkirályt,

Az embernek csábító ördögét:

Tudassa vélem éltem titkait,

A bájos leánynak, kit elém hozott

Odadtam gyűrűmet, védő hitem.

Igy győzött Asmodáj s helyemben ő

Uralkodott most népemen vadul.

Engem meg elvetett innét oda,

Hol Gabriel, midőn bevitte volt
 Bálványait a szörnyeteg Urunk
 És Izráel fényes szentélyibe,
 Szemem láttára építette meg
 Egy nagy város szilárd alapjait,
 Nem ismerem az Ég rejtelseit.
 De Gabriel munkája sejteté,
 Hogy pusztulásunk onnan int felénk.
 És fájt a kinos, égő büntudat,
 Hogy a hazára én hoztam veszélyt
 És gyenge és olyan távol valék.

ABISÁG: És megtanultál hinni, bizni ott?

BENAJA: Legendákat szőtt rólad itt a nép,
 A koldusról, ki annyit szenvedett.

SALAMON: A szenvedés zsidónak sorsa künn,
 S a szenvedés az hinni megtanít.
 Bejártam hü botommal földeket,
 Megismertem népet, tájat, sokat,
 Munkát kerestem, kis darab kenyért,
 Embert kerestem: irgalmat, szívet,
 Hazát kerestem, — nem leltem sehol,
 Csak öklelést, ütést, gunyt és kacajt.
 Bokor valék, melyet láng nyaldosott
 Körül, de éltem fája ép maradt,
 Csodát látok magamban is. Hiszek!
 A korbács, kinpad, guny és üldözés
 Keserves fájdalommal edzette
 Meg bennem azt, amit a fénybe már
 Elvesztettem rég, a hítem: Hiszek!
 Egy vágyam volt előbb: Itt halni meg,
 Hogy fáradt csontjaim e szent földben,
 Édes hazámban hadd porladjanak,
 De a koldusbot hinni ösztökélt:
 Hogy eljutok egyszer még haza

S lecsókolom e földről mind a vért.
 Szentélyünk földjét könnyemmel mosom
 Tisztelem s im, itthon vagyok! Hiszek!
 Hiszek tebenned rendületlenül
 Tudásom, lelkem s ősök Istene,
 Adj még erőt, adj szárnyaló hitet,
 Hozzád emelni édes nemzetem,
 Hogy boldog legyen újra Judäa!

ZABUD: Leverted már a pártos szellemet.

BENAJA: Legyőzted Efraim ravasz hadát.

Nem hittük voln' koldus szavad soha,
 Ha ott a harcban élünkön nem állsz
 ... S nem győzől egymagad. Vérző sebed
 Mutatta meg elszánt erőd s hited.

ABISAG: Sebet kaptál te is, vérzik karod?

SALAMON: Sebem ne bántson, munkám kezdetén
 Karomra még nagy és szent munka vár.

ÖREG HALASZ (*előlép*): Ha békét hoztál, néped a tiéd,
 Es boldogan köszönt itt Izrael.
 Imént fogtam a tóban egy halat,
 Minő hálómra régen nem ragadt.
 Örömmel vittem is mindjárt haza
 S hogy felbontotta nőm, im e gyűrűt
 Találta benn? fogadd király tőlem
 A boldog hódolat jeléül azt.

SALAMON (*átveszi*):

Mi ez? Varázsgyűrűm. Hálám neked
 Derék öreg! Urunk küldötte vagy,
 Ő küldi vissza: megbocsát nekünk.

ABISÁG: Varázsgyűrűd a tóba dobta volt
 Mert hogy varázsa nem hatott reám.

SALAMON: Varázsa annál van, ki hinni tud,
 Hit ad erőt, győzni a szellemen.
 Gyarlók valánk mi többi emberek,

Csak egy volt köztünk még erős : e nő,
 Te vagy leány a biztos sziklavár,
 Melyet hiába ostromolt heve ;
 Hited, erkölcsöd, tisztaságodat.
 Vedd, vedd a gyűrűt, nálad biztosabb,
 Zsidó nő, egyetlen hősünk te vagy,
 Te rád nem hat gonoszság szelleme.
 Kezedbe van letéve a sorunk ;
 Zsidó jövőnk, az édes gyermekünk.
 Vésd jól szívébe hűséged, hited,
 Oltárodon ragyogjon ott e kő,
 Lelked lángjával ápolod szent tanát :
 „Boldogság, üdv, az élet és tudás“ —
 Mind tőle függ, Ő mindnek végoka,
 És minden élet létföltétele :
 Az Istent féld s tartsd meg törvényeit !
 És boldoggá teszed e szent hazát.
 MIND : Éljen hazánk éljen a bölcs király !
 SALAMON ; Az Égnek üdv, hálás imádatunk,
 Első léptünk hozzá vigyen : Zsidók,
 Avassuk újra Isten templomát !

(Függöny legördül.)

